

Kerncijfers en voornaamste resultaten van de Belgische verzekeringsmarkt in 2022

1	PREMIE-INKOMSTEN EN MARKTAANDELEN	3
1.1	Premie-inkomsten	3
1.2	Marktaandelen	5
2	BELEGGINGEN EN FINANCIËLE OPBRENGSTEN	6
2.1	Analyse van de beleggingen	6
2.2	Financiële opbrengsten en beleggingsrendementen	8
3	COMMISSIELONEN EN KOSTEN	11
3.1	Beheers- en administratiekosten	11
3.2	Commissielonen	11
3.3	Totaal van de commissielonen en kosten	13
4	RENDABILITEIT	15
4.1	Synthese van de resultatenrekening	15
4.2	Spreiding van de boekhoudkundige resultaten	18
4.3	Eigen vermogen	19
5	SOLVABILITEIT	20
5.1	Beschrijvende statistieken	24
5.2	Solvency II balans	25
5.3	Overzicht van de kapitaalvereisten	26
5.4	Technische voorzieningen	27
5.5	SCR ratio	28
5.6	Verdeling van de MCR ratio's	29
5.7	In aanmerking komend eigen vermogen	30

6	EVOLUTIE VAN DE VOORNAAMSTE RESULTATEN	31
6.1	Levensverzekeringen	31
6.2	Verzekeringen niet-leven	43
7	ANALYSE VAN DE VOORNAAMSTE TAKKEN BOAR	49
7.1	Ongevallen (zonder arbeidsongevallen)	49
7.2	Ziekte	52
7.3	Voertuigcasco	57
7.4	Brand	60
7.5	BA motorrijtuigen	64
7.6	Algemene BA	67
7.7	Rechtsbijstand	70
7.8	Hulpverlening	74

1 Premie-inkomsten en marktaandelen

1.1 Premie-inkomsten

België (*)	Incasso's (in miljoen euro)		Nominale groei (%)	
	2021	2022	2021/2020	2022/2021
Ongevallen, behalve AO	419	421	11,5%	0,4%
Arbeidsongevallen	1.202	1.295	11,6%	7,8%
Wet van 1971	1.058	1.125	11,5%	6,4%
Wet van 1967	144	170	12,2%	18,3%
Ziekte	1.947	2.025	4,9%	4,0%
Motorrijtuigen	4.008	4.079	2,0%	1,8%
Voertuigcasco	1.669	1.723	3,6%	3,2%
BA motorrijtuigen	2.338	2.355	0,9%	0,7%
Brand	3.392	3.633	5,7%	7,1%
Woningen	2.145	2.298	4,1%	7,1%
Andere eenvoudige risico's	648	688	6,2%	6,1%
Speciale risico's	598	647	11,2%	8,2%
Algemene BA	1.211	1.266	12,2%	4,6%
Andere BOAR	1.524	1.695	5,2%	11,2%
Transport	211	256	3,4%	21,2%
Krediet en borgtocht	193	217	16,8%	12,3%
Diverse geldelijke verliezen	180	216	-4,9%	20,2%
Rechtsbijstand	641	672	4,9%	4,9%
Hulpverlening	298	333	6,9%	11,4%
Totaal niet-leven	13.702	14.413	5,6%	5,2%
Leven individueel	10.221	9.888	5,8%	-3,3%
GewaARBorgde rente (takken 21-22)	5.730	6.003	-4,2%	4,8%
Beleggingsfondsen (tak 23)	3.764	3.387	18,4%	-10,0%
Kapitalisatieverrichting (tak 26)	728	498	45,6%	-31,5%
Leven groep	5.955	6.221	0,9%	4,5%
GewaARBorgde rente (tak 21)	5.482	5.663	0,6%	3,3%
Beleggingsfondsen (tak 23)	473	558	5,7%	18,0%
Totaal leven	16.177	16.109	4,0%	-0,4%
Totaal niet-leven en leven	29.879	30.522	4,7%	2,2%

(*) Bedragen op basis van een gemeenschappelijke steekproef voor 2021 en 2022. De cijfers voor 2021 kunnen daardoor enigszins afwijken van die uit de vorige studie.

Methodologie

De incasso-enquête heeft alleen betrekking op de directe verzekeringsverrichtingen in België. De rechtstreekse verzekering in het buitenland en de aangenomen herverzekering zijn dus niet in aanmerking genomen. De enquête is uitgevoerd op basis van een gemeenschappelijke steekproef voor de jaren 2021 en 2022, die representatief is voor vrijwel de hele Belgische verzekeringsmarkt, met inbegrip van de niet bij Assuralia aangesloten ondernemingen en de Belgische bijkantoren van in de Europese Gemeenschap gevestigde bedrijven die niet door de NBB worden gecontroleerd. De verrichtingen die in ons land via vrije dienstverrichting worden gesloten vanuit een ander land van de Europese Economische Ruimte, zijn echter niet in de enquête opgenomen.

Groei van premie-inkomsten niet-leven en leven in 2022

Het totale incasso van de rechtstreekse zaken in België noteert een nominale groei van 2,2 % in 2022 en bedraagt 30,5 miljard euro. Het incasso ligt in 2022 hoger dan in de periode 2015-2021. Het hoogste premie-inkomen van de 21^e eeuw, zijnde bijna 34 miljard euro, werd in 2005 genoteerd, maar ook in 2012 bedroeg het incasso nog 32,4 miljard euro.

Het premievolume in niet-leven groeit in 2022 met 5,2 % tot 14,4 miljard euro, na een stijging met 5,6 % in 2021. Dit premievolume groeit jaarlijks, maar de toenames in 2021 en 2022 zijn groter dan de voorafgaande jaren. Het premievolume in leven daalde in 2020 met 4,8 % gevolgd door een stijging met 4,0 % in 2021. In 2022 daalt dit premievolume met 0,4 % en bedraagt 16,1 miljard euro.

Het totale premie-inkomen van de verzekeringsverrichtingen in België kent de laatste jaren enige schommelingen, welke voortvloeien uit fluctuaties van het premie-inkomen leven.

De index der consumptieprijzen stijgt met 9,6 % in 2022. De inflatie is daarmee in 2022 veel hoger dan in de periode 2015-2021. In de laatste maanden van 2021 steeg de inflatie al tot boven de 5 % en in de loop van 2022 bleef de inflatie verder toenemen tot een piek van meer dan 12 % in oktober.

Rekening houdend met de inflatie, bedraagt de reële evolutie van het premie-inkomen leven -9,1 % in 2022. In de periode 2015-2022 werd driemaal een positieve reële evolutie opgetekend en vijfmaal een negatieve reële evolutie.

Voor niet-leven is de reële evolutie eveneens negatief in 2022 en bedraagt -4,0 %. De verzekeringen niet-leven hebben sinds het jaar 2000 nagenoeg altijd een reële groei gekend. Alleen in 2008, 2011, 2016 en 2022 was er een reële daling, wat betekent dat het premie-inkomen van de verzekeringen niet-leven een lagere groei kende dan de inflatie.

Voor het totaal van de verrichtingen, bedraagt de reële evolutie -6,8 % in 2022.

De aanzienlijke inflatie in 2022, in belangrijke mate aangedreven door de hoge energieprijzen, heeft op veel verzekeringsbranches voornamelijk een indirecte impact. Een deel van de hoge inflatie wordt echter met vertraging weerspiegeld in de evolutie van de premie-inkomsten. De eerste cijfers van 2023 tonen een significante toename van de premie-inkomsten in niet-leven (bijna 10 %) terwijl de inflatie in de eerste helft van 2023 een dalende tendens noteert.

1.2 Marktaandelen

Positie 2022	Verschuiving t.o.v. 2021	Groep	Marktaandeel		
			Totaal	Niet-leven	Leven
1		AG Insurance	21,7	16,5	26,3
2		AXA	12,1	17,2	7,6
3		KBC	9,9	8,9	10,8
4		Ethias	9,4	10,2	8,7
5	↑ 1	Belfius	7,1	5,6	8,4
6	↑ 1	P&V Verzekeringen	6,2	6,3	6,1
7	↓ 2	Baloise	6,2	9,1	3,5
8		Allianz	4,7	3,9	5,3
9		NN	3,6	0,9	6,0
10		ERGO - DKV - DAS	3,3	5,6	1,3
11	↑ 2	Argenta	2,0	1,1	2,7
12	↓ 1	Athora	1,9	0,0	3,6
13	↓ 1	FEDERALE Verzekering	1,7	2,4	1,1
14		Credimo	0,8	0,0	1,5
15	↑ 2	MS Amlin	0,7	1,4	0,0
		Top 15	91,3	89,3	93,0

De vijftien belangrijkste verzekeringsgroepen vertegenwoordigen samen 91,3 % van het volledige premie-inkomen.

2 Beleggingen en financiële opbrengsten

Methodologie

Voor het onderzoek van de balansen en de resultaten van de ondernemingen baseert Assuralia zich op de verrichtingen van de ondernemingen die aan het toezicht van de NBB onderworpen zijn (ondernemingen naar Belgisch recht en Belgische bijkantoren van ondernemingen die buiten de EER gevestigd zijn).

Belgische bijkantoren van verzekeraars uit andere landen van de Europese Unie zijn dus niet in de studie opgenomen. De activiteiten van de gespecialiseerde herverzekeraars (die uitsluitend de aangenomen herverzekering beoefenen) zijn niet in aanmerking genomen.

Zijn opgenomen in het geheel van de verrichtingen (leven en niet-leven): de directe verzekeringsverrichtingen in België en het buitenland, alsook de aangenomen herverzekeringsverrichtingen.

Om coherentieredenen wordt er bij de analyse telkens een onderscheid gemaakt tussen de tak 23-beleggingen en de overige beleggingen. Tak 23-beleggingen worden immers altijd gewaardeerd tegen marktwaarde en gaan gepaard met boekhoudkundige “waardecorrecties” die uit de overige financiële opbrengsten moeten worden weggehaald om een correcte analyse te kunnen maken van de niet aan tak 23 toegekende beleggingsrendementen.

Voor een beter begrip van de financiële rendabiliteit van de ondernemingen op jaarbasis worden de rendementen gewaardeerd op basis van de financiële opbrengsten in het licht van de gemiddelde marktwaarde van de beleggingen waarop ze betrekking hebben. Er wordt gebruik gemaakt van de gemiddelde marktwaarde omdat de boekhoudkundige waarde, die geen rekening houdt met de latente meerwaarden, aanleiding geeft tot overschattingen van de rendabiliteit van de beleggingen.

2.1 Analyse van de beleggingen

De waardering van alle beleggingen “zonder tak 23” tegen hun boekhoudkundige waarde levert eind 2022 een volume van 236,8 miljard euro op, tegenover 237,8 miljard euro eind 2021 (-0,4 %). Tijdens dezelfde periode is hun marktwaarde gedaald van 275,8 miljard euro in 2021 naar 225,9 miljard in 2022 (-18,1 %).

De waargenomen latente meerwaarden dalen sterk in 2022. Deze latente meerwaarden, waarvoor eind 2021 een bedrag van 38,0 miljard euro was genoteerd, komen eind 2022 uit op een bedrag van -10,8 miljard euro.

Deze daling van de latente meerwaarden met 48,8 miljard euro in 2022 heeft grotendeels betrekking op de obligaties en andere vastrentende effecten. Eind 2022 bedragen de latente meerwaarden op obligaties en andere vastrentende effecten -15,6 miljard euro, tegenover 26,0 miljard euro eind 2021. Deze daling is toe te schrijven aan de forse stijging van de rentevoeten die hoofdzakelijk het gevolg is van de monetaire verstrakking van de ECB om zodoende de inflatie naar het vooropgestelde niveau (van net onder 2%) terug te brengen.

De latente meerwaarden op aandelen en andere effecten met variabele opbrengst zijn gedaald van 3,9 miljard euro eind 2021 naar 2,5 miljard euro eind 2022. Wat de deelnemingen betreft, zijn de latente meerwaarden gedaald van 4,0 miljard euro eind 2021 naar 3,6 miljard euro eind 2022. De latente meerwaarden op hypothecaire leningen en kredieten en overige leningen zijn gedaald van 2,3 miljard euro eind 2021 naar -3,1 miljard euro eind 2022. De latente meerwaarden op terreinen en gebouwen zijn daarentegen gestegen van 1,1 miljard euro eind 2021 naar 1,8 miljard euro eind 2022. Tot slot zijn de latente meerwaarden op schuldvorderingen, deposito's en andere beleggingen gedaald van 722 miljoen euro naar 11 miljoen euro.

De prudentiële bepalingen van Solvency II, die aanzienlijke solvabiliteitskapitalen opleggen voor beleggingen in aandelen, hebben geleid tot een strategische herschikking van de effectenportefeuille van de verzekeraars ten voordele van obligaties en ten nadele van aandelen en andere effecten met variabele opbrengst. De laatste jaren heeft de verlaging van de kapitaaleisen met betrekking tot het houden van langetermijnaandelen evenwel een positief effect, dat zich manifesteert als een lichte toename op dit vlak.

Eind 2022 vertegenwoordigen de aandelen en andere effecten met variabele opbrengst 9,7 % van de portefeuille van de verzekeringsondernemingen zonder tak 23. Deze beleggingen hebben zich geleidelijk aan hersteld nadat ze eind 2012 met 4,0 % een absoluut dieptepunt hadden bereikt. Het niveau van de aandelen en andere effecten met variabele opbrengst blijft evenwel aanzienlijk lager liggen dan vóór 2008, toen hun relatieve aandeel ongeveer 13 % bedroeg.

Behalve bij de beleggingen in aandelen en andere effecten met variabele opbrengst zien we ook bij de deelnemingen van de verzekeringsondernemingen een stijging, meer bepaald van 6,0 % eind 2021 naar 7,4 % eind 2022.

De beleggingen in obligaties en andere vastrentende effecten bereikten eind 2012 een piek van 80,0 % en daalden vervolgens geleidelijk naar 65,6 % eind 2022. Daarmee liggen zij nog steeds hoger dan in 2001, toen hun aandeel minder dan 60 % bedroeg.

De beleggingen in hypothecaire leningen en kredieten en overige leningen zijn tijdens de periode 2012-2021 jaarlijks gestegen. Zij vertegenwoordigden 12,4 % in 2021, tegenover 5,2 % in 2012. In 2022 volgt een daling in marktwaarde in absolute cijfers, maar hun aandeel in het totaal van de beleggingen zonder tak 23 neemt verder toe naar 13,2 %, wegens de sterkere daling van de beleggingen in obligaties en andere vastrentende effecten.

Voor het overige bestaan de beleggingen van de verzekeringsondernemingen eind 2022 voor 1,7 % uit 'terreinen en gebouwen' en voor 2,4 % uit andere beleggingscategorieën.

De technische voorzieningen zonder tak 23 (aan boekwaarde) zijn licht gestegen, van 210,3 miljard euro eind 2021 naar 211,4 miljard euro eind 2022 (+0,5 %).

De daling van de latente meerwaarden in 2022 resulteert in een gelijklopende daling van de dekkingsgraad van de technische voorzieningen door de beleggingen. Daarbij moet worden opgemerkt dat deze beleggingen ook het eigen vermogen afdekken. De dekkingsgraad van de technische voorzieningen aan hun boekwaarde door de beleggingen, gemeten tegen marktwaarde, daalt van 131 % eind 2021 naar 107 % eind 2022. Het niveau van de dekkingswaarden bereikt hiermee een historisch dieptepunt. De tegen boekwaarde gewaardeerde dekkingsgraad daalt van 113 % eind 2021 naar 112 % eind 2022.

Evolutie en uitsplitsing van de beleggingen zonder tak 23

(in miljoen euro)

Marktwaaarde	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Terreinen en gebouwen	4.167	4.269	4.331	4.334	4.262	4.279	3.521	3.904
Deelnemingen	17.724	15.912	17.006	16.972	15.016	15.114	16.413	16.664
Aandelen en andere effecten met variabele opbrengst	14.744	15.054	15.993	14.805	17.311	18.219	22.654	21.862
Obligaties en andere vastrentende effecten	199.517	203.062	196.991	190.244	204.225	207.201	193.219	148.237
Hypothecaire leningen en kredieten en overige leningen	20.382	22.046	23.638	24.746	30.135	33.501	34.098	29.754
Schuldvorderingen, deposito's en andere beleggingen	8.100	8.448	6.320	7.867	6.509	6.748	5.881	5.512
TOTAAL	264.634	268.789	264.279	258.967	277.458	285.061	275.786	225.933

Evolutie en uitsplitsing van de tak 23-beleggingen

(in miljoen euro)

Marktwaaarde	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Terreinen en gebouwen	0	0	0	0	0	0	0	0
Deelnemingen	20	21	22	25	29	29	14	4
Aandelen en andere effecten met variabele opbrengst	18.464	19.903	23.647	23.596	32.028	34.731	42.630	39.260
Obligaties en andere vastrentende effecten	10.937	10.901	11.148	11.466	11.522	10.393	8.631	6.458
Hypothecaire leningen en kredieten en overige leningen	138	142	107	107	117	119	63	61
Schuldvorderingen, deposito's en andere beleggingen	879	857	846	780	864	790	656	223
TOTAAL	30.438	31.823	35.770	35.975	44.560	46.062	51.994	46.007

Eind 2022 bedraagt de marktwaarde van de beleggingen van tak 23 in totaal 46,0 miljard euro, tegenover 52,0 miljard euro eind 2021. Na een toename van de beleggingen in de voorafgaande jaren, dalen de tak 23-beleggingen in 2022, voornamelijk als gevolg van aanzienlijke negatieve nettowaardecorrecties die zijn geboekt.

Wat de directe verzekeringsverrichtingen in België betreft, werd er in tak 23 voor 3,8 miljard euro aan premies geïnd en voor 2,9 miljard euro aan uitkeringen betaald in 2022. Daarnaast registreerde deze tak -7,1 miljard euro aan nettowaardecorrecties en 166 miljoen euro aan beleggingsopbrengsten in 2022.

De uitsplitsing tussen de verschillende activaklassen is voor de tak 23-beleggingen licht gewijzigd tegenover het voorgaande jaar. Het relatieve aandeel van de beleggingen in aandelen is gestegen van 82,0 % eind 2021 naar 85,3 % eind 2022, terwijl het relatieve aandeel van de obligaties en andere vastrentende effecten is gekrompen van 16,6 % eind 2021 naar 14,0 % eind 2022. De evoluties in 2022 sluiten aan bij die van de afgelopen jaren. In de periode 2015-2022 is het relatieve aandeel van de beleggingen in aandelen met bijna 25 procentpunten toegenomen.

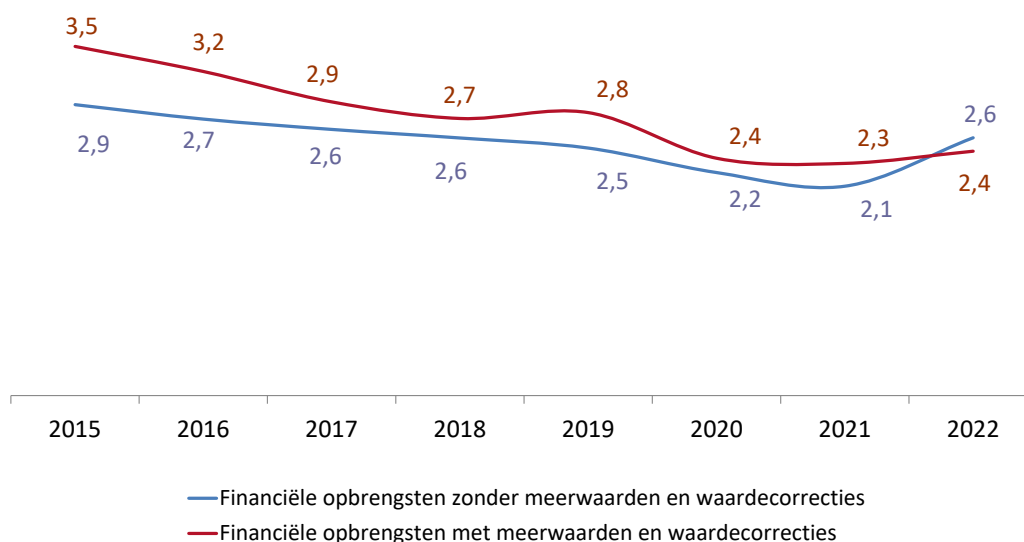
2.2 Financiële opbrengsten en beleggingsrendementen

Het totale beleggingsrendement met meerwaarden en waardecorrecties stijgt in 2022 naar 2,4 % (tegenover 2,3 % in 2021 en 2,4 % in 2020).

Het verschil tussen de rendementen vóór en na meerwaarden en waardecorrecties was in de periode 2015-2021 telkens positief, maar de stijging van de rentevoeten in 2022 heeft tot een daling van de obligatieportefeuilles en aanzienlijke waardeverminderingen geleid. Bijgevolg ligt het rendement zonder meerwaarden en waardecorrecties in 2022 hoger dan het rendement met meerwaarden en (negatieve) waardecorrecties.

In de periode 2015-2021 was er een neerwaartse trend voor het totale rendement als gevolg van de gemiddeld lagere rentevoeten van de activa waarin de verzekeringsondernemingen de afgelopen jaren hebben belegd. In 2022 stijgt het totale rendement licht, maar blijft lager dan in de periode 2015-2019. Het rendement zonder meerwaarden en waardecorrecties noteert met een toename van 0,5 procentpunten een meer uitgesproken trendbreuk, maar in het totale rendement wordt dit gematigd door waardeverminderingen.

Financiële opbrengsten / Gemiddelde marktwaarde van de beleggingen
(in %, zonder tak 23)

Beleggingen zonder tak 23: netto financiële opbrengsten*(in miljoen euro)*

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Obligaties	6.710	6.741	5.315	4.953	5.113	5.048	3.973	3.157
Aandelen	933	614	1.008	468	418	-273	783	632
Deelnemingen	667	324	368	724	747	664	442	912
Terreinen en gebouwen	314	375	288	324	476	298	340	374
Andere (waaronder HL, vorderingen en deposito's)	612	509	774	711	764	872	863	995
Totaal beleggingen	9.236	8.562	7.754	7.180	7.517	6.610	6.402	6.071

HL: hypothecaire leningen

De netto financiële opbrengsten van de obligaties dalen van 4,0 miljard euro eind 2021 naar 3,2 miljard euro eind 2022. Het totale rendement van de obligaties daalt van 2,0 % in 2021 naar 1,8 % in 2022.

Het rendement van de aandelen, dat dat van de beursmarkten volgt, is in de loop van 2022 licht verslechterd: de netto financiële opbrengsten van de aandelen dalen van 783 miljoen euro eind 2021 naar 632 miljoen euro eind 2022. Het totale rendement van de aandelen daalt van 3,9 % in 2021 naar 2,8 % in 2022.

De netto financiële opbrengsten van de deelnemingen stijgen van 442 miljoen euro eind 2021 naar 912 miljoen euro eind 2022. Het totale rendement van de deelnemingen stijgt hierdoor van 2,8 % in 2021 naar 5,5 % in 2022. De netto financiële opbrengsten van de terreinen en gebouwen stijgen van 340 miljoen euro eind 2021 naar 374 miljoen euro eind 2022. Het totale rendement van de terreinen en gebouwen klimt zo op van 8,8 % in 2021 naar 10,1 % in 2022.

Beleggingen zonder tak 23: netto financiële rendementen*(in % van de gemiddelde marktwaarde van de beleggingen)*

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Obligaties	3,3	3,3	2,7	2,6	2,6	2,5	2,0	1,8
Aandelen	6,6	4,1	6,5	3,0	2,6	-1,5	3,9	2,8
Deelnemingen	3,8	1,9	2,2	4,3	4,7	4,4	2,8	5,5
Terreinen en gebouwen	7,6	8,9	6,7	7,5	11,1	7,0	8,8	10,1
Andere (waaronder HL, vorderingen en deposito's)	2,2	1,7	2,6	2,3	2,2	2,3	2,2	2,6
Totaal beleggingen	3,5	3,2	2,9	2,7	2,8	2,4	2,3	2,4

HL: hypothecaire leningen

3 Commissielonen en kosten

3.1 Beheers- en administratiekosten

De beheers- en administratiekosten, of algemene kosten, nemen in 2022 toe met 4,3 % en bedragen 5,0 miljard euro. De algemene kosten nemen in 2022 sterker toe dan in de voorafgaande jaren: in de periode 2016-2020 lag de jaarlijkse groei tussen 1,5% en 4% en in 2021 bedroeg de groei slechts 0,4 %.

Onderliggend noteren in 2022 vooral de beheerskosten i.v.m. acquisitie (+12,7 %) en de interne schadebeheerskosten (+8,2 %) een toename terwijl de administratiekosten (+0,3 %) quasi stabiel blijven en de beleggingsbeheerskosten (-4,6 %) een daling noteren. De administratiekosten blijven voor het tweede opeenvolgende jaar vrij stabiel nadat ze de vijf voorafgaande jaren telkens een groei van meer dan 5 % noteerden.

Terwijl de algemene kosten een groei van 4,3 % noteren, stijgen de verdiende premies in 2022 met 3,9 % en de uitkeringen met 1,8 %. De technische voorzieningen dalen daarentegen met 1,9 % in 2022.

Zoals weergegeven in de tabel voorziet de jaarrekening in een dubbele uitsplitsing van de algemene kosten. Het aandeel van de personeelskosten binnen het totaal van de algemene kosten bedraagt 46,6 % in 2022, tegenover 49,0 % in 2021. Op een lichte stijging na in 2021, noteert dit aandeel de afgelopen jaren een dalende trend: in 2016 bedroeg dit aandeel nog 55,1 %. Uitgedrukt in percentage van de verdiende premies, zetten de personeelskosten eveneens een dalende trend verder en bedragen 6,5 % in 2022, tegenover 6,8 % in 2021. Ook in absolute cijfers dalen de personeelskosten en ze bedragen 2.356 miljoen euro in 2022. Hoewel de markt als geheel een daling van de absolute personeelskosten noteert, noteert zo'n 75% van de ondernemingen in de steekproef een stijging van hun absolute personeelskosten.

Uitgedrukt in voltijdse equivalenten, daalt het totaal aantal werknemers in de verzekeringsondernemingen met 0,8 % in 2022 tot 20.821.

Uitsplitsing van de beheers- en administratiekosten in 2022 (met 2021 ter vergelijking) (in miljoen euro)

Per bestemming	2021	2022			
	Totaal	Totaal	Technische rekening		Niet-technische rekening
			Niet-leven	Leven	
Beheerskosten i.v.m. acquisitie	950	1.070	849	222	-
Interne schadebeheerskosten	1.049	1.135	1.053	82	-
Administratiekosten	2.665	2.674	1.798	875	-
Beleggingsbeheerskosten	179	171	26	131	14
Totaal	4.842	5.050	3.726	1.309	14

Per aard	2021	2022	2022	2022	2022
Personeel	2.372	2.356	-	-	-
Andere bedrijfskosten	2.470	2.694	-	-	-
Totaal	4.842	5.050	-	-	-

3.2 Commissielonen

De commissielonen aan de tussenpersonen stijgen in 2022 met 5,2 % en bedragen 3.917 miljoen euro. De verdiende premies stijgen in 2022 met 3,9 % ten opzichte van 2021. Hierdoor stijgen de commissielonen in functie van de verdiende premies en bedragen 10,8 % in 2022, tegenover 10,7 % in 2021.

Uit de tabel volgt dat de commissielonen voor de directe zaken in België voor BOAR toenemen met 3,7 % in 2022, samen met een toename van de verdiende premies met 4,5 %. Bijgevolg daalt de commissieloonratio voor deze verrichtingen lichtjes en bedraagt 16,8 % in 2022. Voor de directe zaken in België voor AO - wet van 1971 blijven de commissielonen vrij stabiel, maar stijgen de verdiende premies: de commissieloonratio neemt af en bedraagt 6,5 % in 2022. Voor de directe zaken in het buitenland voor niet-leven stijgen de commissielonen iets sterker dan de verdiende premies. De commissieloonratio voor de directe zaken in het buitenland voor niet-leven stijgt dus in 2022 en bedraagt 15,1 %.

De verrichtingen leven individueel tak 21 kennen een daling van de commissieloonratio van 9,7 % in 2021 tot 8,8 % in 2022. De verdiende premies stijgen met 4,9 % terwijl de commissielonen met 4,6 % dalen. Gezien in leven de commissielonen niet alleen toegekend worden op basis van de nieuwe productie maar ook op basis van de portefeuille, kennen de commissielonen en de verdiende premies niet noodzakelijk een gelijkaardige evolutie.

De commissieloonratio voor de verrichtingen leven individueel tak 23 stijgt met 0,5 procentpunten en bedraagt 6,4 % in 2022. Voor de verrichtingen leven groep tak 21 daalt de commissieloonratio met 0,1 procentpunt en bedraagt 1,2 % in 2022. De commissieloonratio voor de directe zaken in het buitenland voor leven blijft stabiel en bedraagt 0,3 % in 2022. Zowel de verdiende premies als de commissielonen voor deze verrichtingen dalen.

Premies en commissielonen

(in miljoen euro)

	Verdiende premies		Commissielonen		Verhouding (in %)	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
BOAR (*)	11.337	11.852	1.922	1.993	17,0	16,8
AO - wet van 1971 (*)	1.059	1.125	73	73	6,9	6,5
Leven individueel tak 21 (*)	5.373	5.636	519	495	9,7	8,8
Leven individueel tak 23 (*)	3.621	3.231	213	206	5,9	6,4
Leven groep tak 21 (*)	5.367	5.663	72	70	1,3	1,2
Directe zaken in buitenland (niet-leven)	5.326	6.044	794	910	14,9	15,1
Directe zaken in buitenland (leven)	811	768	3	2	0,3	0,3
Totaal van de verrichtingen (**)	34.772	36.128	3.724	3.917	10,7	10,8

(*) Directe zaken in België

(**) Inclusief directe zaken in het buitenland en aangenomen herverzekering

3.3 Totaal van de commissielonen en kosten

In de periode 2015-2017 en in 2020 daalden de verdiende premies terwijl de commissielonen en algemene kosten toenamen. Bijgevolg stegen de relatieve commissielonen en algemene kosten in deze jaren. In 2018, 2019 en 2021 namen de commissielonen en algemene kosten eveneens toe, maar minder sterk dan de toename van de verdiende premies: de relatieve commissielonen en algemene kosten daalden.

In 2022 stijgen de verdiende premies met 3,9 % ten opzichte van 2021. Het totaal van de commissielonen en algemene kosten stijgt met 4,7 % waardoor de relatieve commissielonen en algemene kosten toenemen: ze bedragen 24,8 % in 2022, tegenover 24,6 % in 2021. De relatieve commissielonen nemen toe met 0,1 procentpunt en bedragen 10,8 % in 2022, de relatieve personeelskosten dalen met 0,3 procentpunten en bedragen 6,5 % in 2022, de relatieve andere bedrijfskosten nemen toe met 0,4 procentpunten en bedragen 7,5 % in 2022.

In 2021 noteerden de relatieve andere bedrijfskosten de enige daling in de periode 2015-2021, maar in 2022 stijgen ze terug naar het niveau van 2020, wat 1,4 procentpunten hoger is dan dat van 2015. De relatieve personeelskosten noteren een dalende tendens sinds 2016 die zich verderzet in 2022. De relatieve commissielonen liggen in 2022 op een vrij gemiddeld niveau in vergelijking met de voorafgaande jaren.

Ontwikkeling van de commissielonen en kosten voor alle activiteiten samen

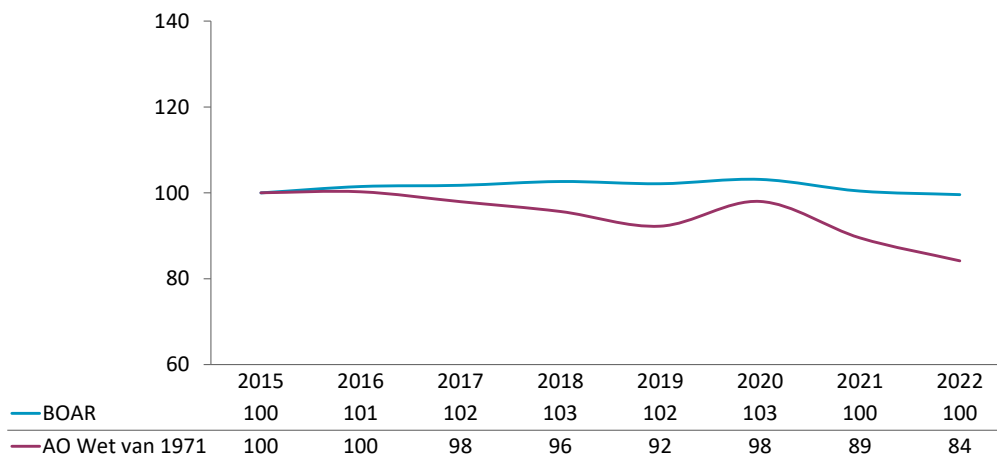
(in % van de verdiende premies)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Commissielonen	10,7	10,9	10,9	10,5	10,4	10,7	10,7	10,8
Personeelskosten	7,3	7,6	7,5	7,2	7,0	7,0	6,8	6,5
Andere bedrijfskosten	6,1	6,2	6,6	6,9	7,0	7,5	7,1	7,5
Commissielonen en algemene kosten	24,1	24,7	25,0	24,6	24,4	25,2	24,6	24,8

De onderstaande grafiek geeft de evolutie van het relatieve gewicht van de commissielonen en kosten in functie van de verdiende premies voor de BOAR-verrichtingen en de arbeidsongevallenverrichtingen. Het relatieve gewicht van de commissielonen en kosten ligt bij de BOAR-verrichtingen in 2021 en 2022 iets lager dan in de periode 2016-2020. Bij de arbeidsongevallenverrichtingen kent het relatieve gewicht van de commissielonen en kosten een dalende tendens sinds 2016 die in 2020 werd onderbroken, maar zich terug voortzet in 2021 en 2022.

Ontwikkeling van het relatieve gewicht van de commissielonen en algemene kosten

(in % van de verdiende premies, index: 2015 = 100)

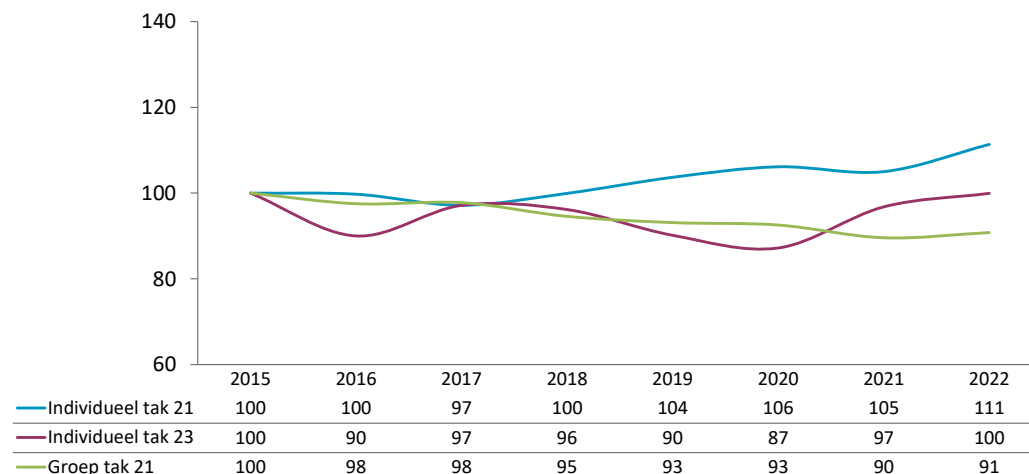

BOAR: Brand, Ongevallen en allerlei risico's

De onderstaande grafiek geeft de evolutie van het relatieve gewicht van de commissielonen en kosten in functie van de gemiddelde technische voorzieningen voor de verschillende verrichtingen leven. Bij de individuele levensverzekeringen tak 21 stijgt het relatieve gewicht in 2022, wat een verderzetting is van de stijgende tendens sinds 2017, na een lichte daling in 2021. Voor de individuele levensverzekeringen tak 23 noteert het relatieve gewicht van de commissielonen en kosten enkele schommelingen, maar ligt het in 2022 op hetzelfde niveau als dat van 2015. Voor de groepsverzekeringen tak 21 onderbreekt een lichte stijging van het relatieve gewicht in 2022 de dalende tendens in de periode 2015-2021.

Ontwikkeling van het relatieve gewicht van de commissielonen en algemene kosten

(in % van de gemiddelde technische voorzieningen, index: 2015 = 100)

4 Rendabiliteit

Methodologie

Voor het onderzoek van de balansen en de resultaten van de ondernemingen baseert Assuralia zich op de verrichtingen van de ondernemingen die aan het toezicht van de NBB onderworpen zijn (ondernemingen naar Belgisch recht en Belgische bijkantoren van ondernemingen die buiten de EER gevestigd zijn).

Belgische bijkantoren van verzekeraars uit andere landen van de Europese Unie zijn dus niet in de studie opgenomen. De activiteiten van de gespecialiseerde herverzekeraars (die uitsluitend de aangenomen herverzekering beoefenen) zijn niet in aanmerking genomen.

Zijn opgenomen in het geheel van de verrichtingen (leven en niet-leven): de directe verzekeringsverrichtingen in België en het buitenland, alsook de aangenomen herverzekeringsverrichtingen.

4.1 Synthese van de resultatenrekening

De resultatenrekening bestaat uit drie aparte bestanddelen: de technische rekeningen niet-leven en leven en de niet-technische rekening.

De **technische rekeningen** omvatten alle technische en financiële elementen die rechtstreeks aan de verzekeringsactiviteiten gekoppeld zijn.

De **niet-technische rekening** omvat alle andere posten, zoals de financiële opbrengsten uit het eigen vermogen, de belastingen op het resultaat en de uitzonderlijke elementen die niet rechtstreeks aan de verzekeringsverrichtingen toe te schrijven zijn.

De technisch-financiële rendabiliteitsratio's en de ratio's op basis van de niet-technische rekening worden, tenzij anders vermeld, uitgedrukt in procent van het totaal van de in niet-leven (of "schade") en leven verdiende premies. In 2022 bedraagt het totaal van de verdiende premies voor het geheel van de activiteiten 36,1 miljard euro, tegenover 34,8 miljard euro in 2021.

4.1.1 Technische rekeningen

De **technische rekening niet-leven** omvat de directe zaken in België (BOAR en arbeidsongevallen), de directe zaken in het buitenland en de aangenomen herverzekering. In 2022 heeft de onderzochte steekproef betrekking op een volume verdiende premies van 19,7 miljard euro voor het geheel van die verrichtingen, tegenover 18,4 miljard euro in 2021.

Het netto technisch-financieel saldo van de niet-levensverzekering bedraagt 1,4 miljard euro in 2022 (tegenover 1,2 miljard euro in 2021); dat is 7,2 % van de verdiende premies (tegenover 6,4 % in 2021). Het netto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies ligt in de periode 2019-2022 gemiddeld lager dan in de periode 2015-2018.

De **technische rekening leven** omvat alle levensverzekeringsverrichtingen in België (leven individueel en leven groep, hoofdovereenkomst en aanvullende verzekering), de directe zaken in het buitenland en de aangenomen herverzekering.

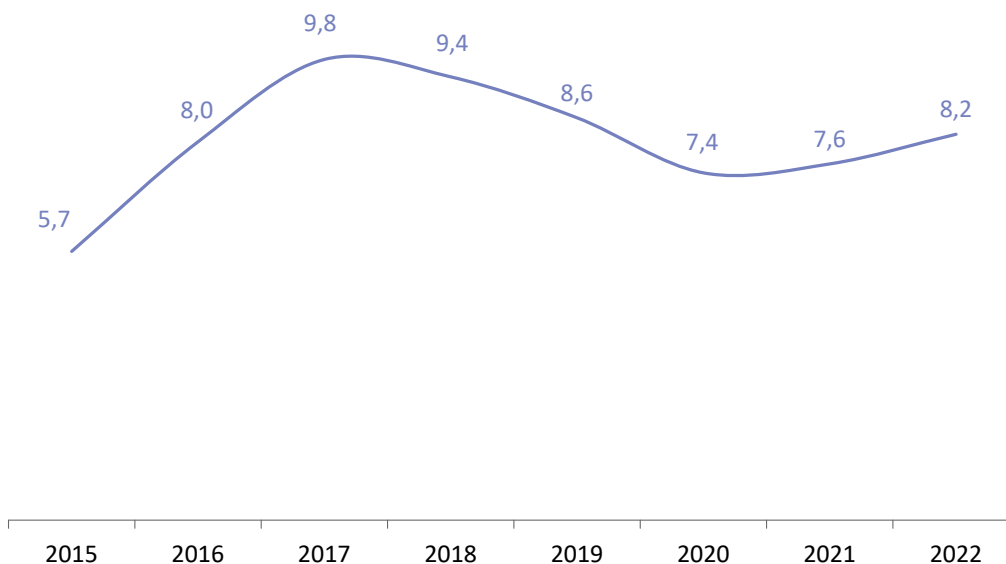
De verdiende premies voor de levensverzekeringsverrichtingen blijven stabiel en bedragen 16,4 miljard euro in 2022, net zoals in 2021. Het effect van de verhoging van de premietaks op individuele levensverzekeringen van

2013 is nog steeds merkbaar. Ondanks de verhoogde rentevoeten in 2022 stijgt het incasso voor de levensverzekeringsverrichtingen niet ten opzichte van 2021.

Het bruto technisch-financieel saldo van de levensverzekering daalt en bedraagt 1,1 miljard euro in 2022, tegenover 1,5 miljard euro in 2021. Door een significante toename van het herverzekeringssaldo, ligt het netto technisch-financieel saldo echter iets hoger in 2022 (1,529 miljard euro) dan in 2021 (1,460 miljard euro). Zo bedraagt het netto technisch-financieel saldo 9,3 % van de verdiende premies (tegenover 8,9 % in 2021). De hogere saldi tijdens de periode 2016-2022, vergeleken met 2015, volgen voornamelijk uit het feit dat een aantal ondernemingen de afgelopen jaren een vrijstelling van de Nationale Bank hebben gekregen voor het aanleggen van “knipperlichtvoorzieningen”.

Voor **alle verzekeringsverrichtingen samen** noteert de markt in 2022 een winst van 3,0 miljard euro, tegenover 2,6 miljard euro in 2021. De stijging van het netto technisch-financieel resultaat ten opzichte van 2021 wordt voornamelijk verklaard door de verbetering bij de verrichtingen in “niet-leven”, hoewel er ook bij de verrichtingen in “leven” sprake is van een lichte verbetering. Uitgedrukt in procent van de verdiende premies bedraagt de winst 8,2 % in 2022.

Totaal van de verrichtingen: netto technisch-financiële saldi
(in % van de verdiende premies)

4.1.2 Niet-technische rekening

De niet-technische rekening omvat alle andere posten van de resultatenrekening die niet rechtstreeks aan de verzekeringsverrichtingen toe te schrijven zijn.

Lopend resultaat: netto technisch-financiële saldi, vermeerderd met het saldo van de financiële opbrengsten van de niet-technische rekening en het saldo van de andere terugkerende opbrengsten en kosten die niet aan de verzekeringsactiviteit verbonden zijn.

Te bestemmen resultaat van het boekjaar: lopend resultaat, vermeerderd met het saldo van de niet-recurrente opbrengsten en kosten (uitzonderlijke opbrengsten en kosten, nettobelastingen en netto-overdrachten van/naar de belastingvrije reserves).

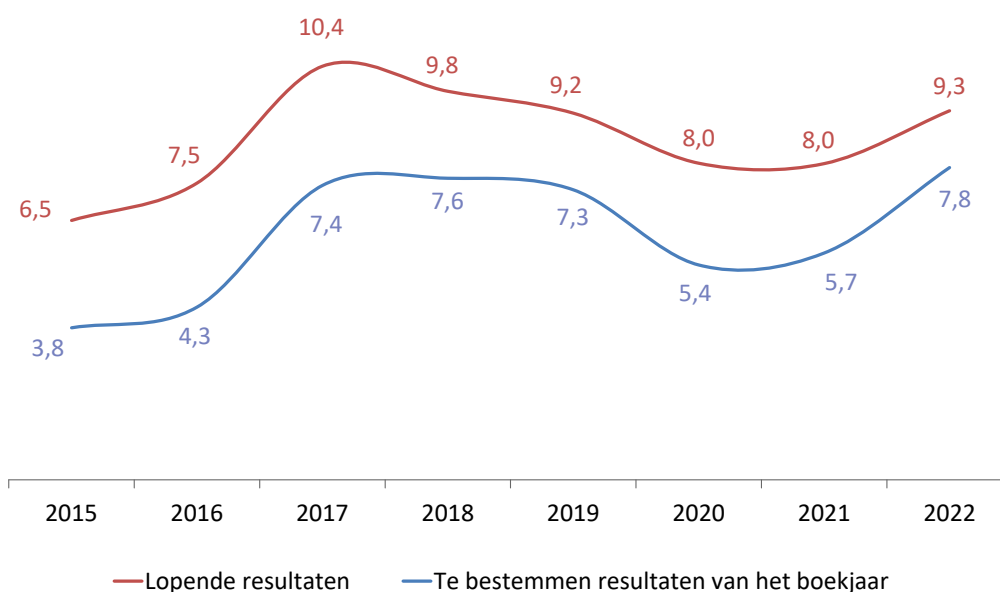
Het lopend resultaat vóór belastingen is gestegen van 2,8 miljard euro in 2021 naar 3,3 miljard euro in 2022. Het lopend resultaat vóór belastingen bedraagt daarmee 9,3 % van de verdiende premies in 2022 tegenover 8,0 % in 2021.

Het te bestemmen resultaat van het boekjaar is gestegen van 2,0 miljard euro in 2021 naar 2,8 miljard euro in 2022. In 2022 bedraagt het te bestemmen resultaat 7,8 % van de verdiende premies (tegenover 5,7 % in 2021) en bereikt daarmee het hoogste niveau in de periode 2015-2022.

Het verschil tussen het lopend resultaat en het te bestemmen resultaat bedraagt 516 miljoen euro in 2022 en valt te verklaren door de 470 miljoen euro aan betaalde belastingen, het negatief uitzonderlijk resultaat van 143 miljoen euro en netto-overdrachten uit de belastingvrije reserves ter waarde van 97 miljoen euro.

Lopende resultaten en te bestemmen resultaten van het boekjaar

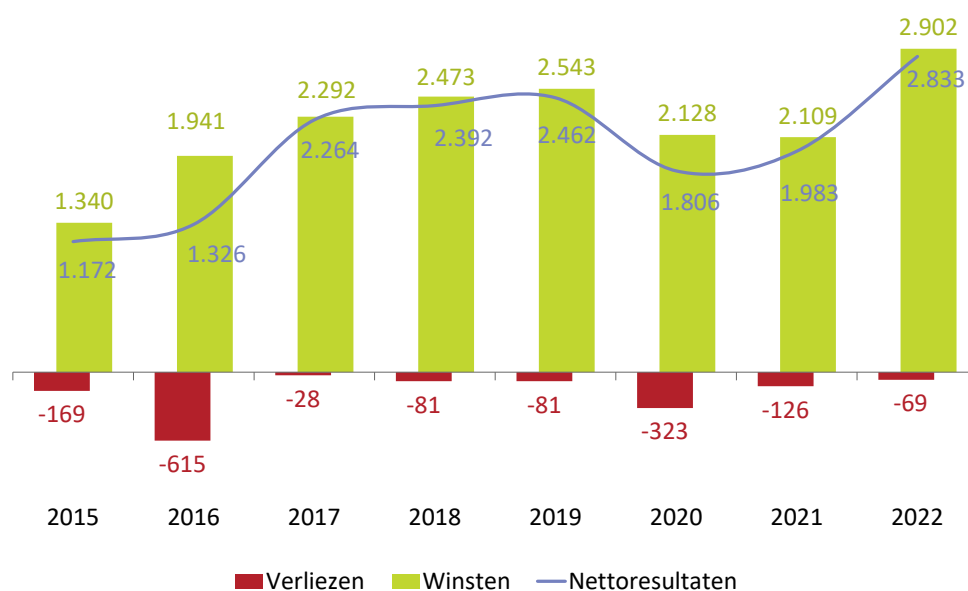
(in % van de verdiende premies)

4.2 Spreiding van de boekhoudkundige resultaten

De boekhoudkundige resultaten van 2022 liggen hoger dan die van het voorgaande jaar. Het boekjaar 2022 werd afgesloten met een nettowinst van 2,8 miljard euro, tegenover een nettowinst van 2,0 miljard euro eind 2021. Het positieve resultaat van de sector in 2022 is het resultaat van een gecumuleerde winst van 2,9 miljard euro en een gecumuleerd verlies van 69 miljoen euro.

Te bestemmen resultaten van het boekjaar
(in miljoen euro)

4.3 Eigen vermogen

Evolutie van het eigen vermogen

(in miljoen euro)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Boekwaarde								
31/12	18.349	18.054	17.349	17.822	20.072	20.304	20.260	20.610
Gemiddelde	18.399	18.195	17.695	17.586	18.947	20.188	20.282	20.455
Marktwaarde								
31/12	25.555	25.832	25.898	24.936	30.802	31.751	32.230	25.388
Gemiddelde	25.433	25.694	25.865	25.417	27.869	31.276	31.990	28.809
Marktwaarde (Basis: gemiddelde 2015 = 100)	100%	101%	102%	100%	110%	123%	126%	113%

Boekhoudkundig eigen vermogen: totaal van eigen kapitaal en fondsen voor toekomstige dotaties, verminderd met de immateriële vaste activa en het niet-gestorte deel van het kapitaal.

Eigen vermogen volgens marktwaarde: boekhoudkundig eigen vermogen vermeerderd met de niet-obligatiegebonden netto latente meerwaarden.

Het boekhoudkundig eigen vermogen blijft stabiel ten opzichte van het jaar voordien. Eind 2022 bedraagt dit 20,6 miljard euro, tegenover 20,3 miljard euro eind 2021.

Het eigen vermogen blijft tijdens de onderzochte periode een stuk hoger liggen dan in de periode vóór 2008. Deze "gunstige" ontwikkeling tijdens de afgelopen jaren op het vlak van de solvabiliteit van de ondernemingen was enkel mogelijk dankzij de massale injecties van bestaande of nieuwe aandeelhouders om de bijzonder negatieve gevolgen van de resultaten van 2008 te compenseren. Verder hebben de verzekeringsondernemingen de voorbije jaren een belangrijk deel van het te bestemmen saldo naar de balans overgebracht om te voldoen aan de toenemende reglementaire vereisten inzake solvabiliteitskapitaal.

Eind 2022 ligt het eigen vermogen volgens marktwaarde (dus als men alle niet-obligatiegebonden latente meerwaarden in het boekhoudkundig eigen vermogen opneemt) 23 % hoger dan het eigen vermogen volgens boekwaarde. Het gaat om een daling ten opzichte van het jaar voordien, toen deze latente meerwaarden 59 % van het eigen vermogen volgens boekwaarde vertegenwoordigden. De verklaring hiervoor is de daling van de niet-obligatiegebonden latente meerwaarden met 7,2 miljard euro.

5 Solvabiliteit

Methodologie

Technische voorzieningen: reserves aangelegd door de onderneming ter nakoming van de verzekerings- of herverzekeringsverplichtingen die op haar rusten ten aanzien van de verzekeringnemers, de verzekerden of de begunstigen van verzekerings- of herverzekeringsovereenkomsten betreffende zowel de lopende als de vervallen overeenkomsten die nog niet volledig vereffend zijn. De waarde van technische voorzieningen is gelijk aan de som van een (1) beste schatting, (2) risicomarge en (3) replicating portfolios, ook genoemd “technische voorzieningen als geheel berekend”.

Beste schatting van technische voorzieningen stemt overeen met het kansgewogen gemiddelde van de toekomstige kasstromen, waarbij rekening wordt gehouden met de tijdswaarde van geld (verwachte contante waarde van de toekomstige kasstromen) en gebruik wordt gemaakt van de relevante risicovrije rentetermijnstructuur. De kasstroomprognose die bij de berekening van de beste schatting wordt gebruikt, houdt rekening met alle instroom en uitstroom van kasmiddelen die nodig zijn om te voldoen aan de verzekerings- of herverzekeringsverplichtingen gedurende de looptijd ervan. De beste schatting wordt bruto berekend, zonder aftrek van de schuldvorderingen die voortvloeien uit herverzekeringsovereenkomsten en effectiseringsvehikels.

Risicomarge: marge bovenop de beste schatting van technische voorzieningen, berekend als de verdisconteerde kapitaalskost om te voldoen aan verzekeringsverplichtingen. De risicomarge wordt zodanig berekend dat de waarde van de technische voorzieningen gelijk is aan het bedrag dat verzekerings- of herverzekeringsondernemingen zouden vragen voor de overname en de nakoming van de verzekerings- of herverzekeringsverplichtingen.

Technische voorzieningen als geheel berekend: ook genoemd “replicating portfolios”. Wanneer de toekomstige kasstromen in verband met verzekerings- of herverzekeringsverplichtingen op betrouwbare wijze kunnen worden gerepliceerd met behulp van financiële instrumenten met een waarneembare betrouwbare marktwaarde, wordt de waarde van technische voorzieningen in verband met die toekomstige kasstromen bepaald op basis van de marktwaarde van deze financiële instrumenten. In dit geval zijn geen afzonderlijke berekeningen van de beste schatting en de risicomarge vereist.

Beschikbaar eigen vermogen: de som van kernvermogen en aanvullend eigen vermogen.

Kernvermogen bestaat uit de volgende bestanddelen:

1° het positieve verschil van de activa ten opzichte van de opeisbare passiva, verminderd met het bedrag van de eigen aandelen die door de verzekerings- of herverzekeringsonderneming worden aangehouden.

2° achtergestelde verplichtingen.

Dit bedrag aan kernvermogen bestaat uit verschillende eigenvermogens-instrumenten, zoals gewoon aandelenkapitaal, uitgiftepremies, het beginkapitaal van onderlinge verzekeringsondernemingen, achtergestelde ledenrekeningen, surplusfondsen, preferente aandelen, een reconciliatiereserve en gestorte achtergestelde verplichtingen.

Aanvullend eigen vermogen bestaat uit bestanddelen die geen kernvermogen vormen en die onmiddellijk kunnen worden opgevraagd om verliezen te compenseren. Aanvullend vermogen bestaat uit niet-gestort aandelen- of waarborgkapitaal dat niet is opgevraagd, kredietbrieven, garanties, of andere juridisch bindende

verplichtingen. Bij onderlinge verzekeringsverenigingen met variabele bijdragen kan het aanvullend eigen vermogen ook de suppletiebijdragen omvatten die zij van hun leden kunnen eisen in de volgende twaalf maanden. Wanneer een bestanddeel van het aanvullend eigen vermogen gestort of opgevraagd is, wordt het behandeld als een actief en maakt het geen deel meer uit van het aanvullend eigen vermogen.

Surplusfondsen: geaccumuleerde winsten die nog niet beschikbaar zijn gesteld voor uitkering aan de verzekeringnemers en de begunstigden. In België kan dit overeenkomen met het fonds voor toekomstige toewijzingen.

Reconciliatiereserve geeft onder meer de waarderingsverschillen weer tussen de statutaire balans en de Solvency II-balans. De reconciliatiereserve zorgt ervoor dat het kernvermogen teruggebracht kan worden naar het verschil tussen activa en verplichtingen.

Tiers: het beschikbaar eigen vermogen wordt opgedeeld in verschillende 'tiers' die de kwaliteit aangeven van de componenten. De classificatie van eigen vermogensinstrumenten in tiers hangt af van verschillende kenmerken: capaciteit om verliezen te compenseren, rangorde tijdens liquidatie, looptijd, voorwaarden voor terugbetaling etc. Het kernvermogen wordt opgedeeld in Tier 1, Tier 2 en Tier 3, waarbij Tier 1 duidt op de hoogste kwaliteit en Tier 3 op de laagste kwaliteit.

Het Tier 1 kernvermogen wordt verder opgedeeld in Tier 1 'onbeperkt' en Tier 1 'beperkt' kernvermogen. Het Tier 1 'onbeperkt' kernvermogen omvat gewoon aandelenkapitaal, het beginkapitaal van onderlinge verzekeringsondernemingen, surplusfondsen en de reconciliatiereserve. Het Tier 1 'beperkt' kernvermogen omvat achtergestelde verplichtingen, preferente aandelen, achtergestelde ledenrekeningen en vermogensinstrumenten waarvoor een overgangsregeling van toepassing is.

Het aanvullend eigen vermogen wordt opgedeeld in Tier 2 en Tier 3.

In aanmerking komend eigen vermogen: het eigen vermogen dat overblijft na toepassing van de kwantitatieve grenzen op de verschillende tiers van het beschikbaar eigen vermogen. Deze kwantitatieve grenzen zijn een percentage van de solvabiliteitskapitaalvereiste (SCR) of de minimumkapitaalvereiste (MCR). Het in aanmerking komend eigen vermogen dat resulteert uit het toepassen van deze grenzen kan vervolgens worden gebruikt in de berekening van solvabiliteitsratio's (SCR- en MCR-ratio).

Solvabiliteitskapitaalvereiste (SCR): het minimale eigen vermogen dat verzekerings- en herverzekeringsondernemingen moeten aanhouden om te garanderen dat in ten hoogste in één op 200 jaar het kernvermogen onder nul kan zakken. Het solvabiliteitskapitaalvereiste wordt zo gekalibreerd dat rekening wordt gehouden met alle kwantificeerbare risico's waaraan een verzekerings- of herverzekeringsonderneming blootstaat (bv. risico's niet-leven, leven, ziekte, marktrisico's, kredietrisico's en operationele risico's).

Minimumkapitaalvereiste (MCR): het minimale eigen vermogen dat verzekerings- en herverzekeringsondernemingen moeten aanhouden om te garanderen dat in ten hoogste 15 op de 100 jaar het kernvermogen onder nul kan zakken. De MCR moet minimum 25 % en maximum 45 % van de SCR bedragen. De MCR heeft een absolute ondergrens van 2,7 miljoen euro voor niet-levensverzekeringsondernemingen, 4,0 miljoen euro voor levensverzekeringsondernemingen, 3,9 miljoen euro voor herverzekeringsondernemingen en 6,7 miljoen euro voor ondernemingen die gelijktijdig niet-levens- en levensverzekeringsactiviteiten uitoefenden.

Standaardformule: de formule waarmee de SCR wordt berekend volgens een gestandaardiseerde methode waarvan de kalibraties zijn vastgelegd in de Solvency II-verordening.

Intern model: een aanpak waarbij alle risicomodules van de SCR worden berekend met een specifieke kalibratie die gepast is voor de onderneming in plaats van de standaardformule. Voor het gebruik van een intern model is de voorafgaande goedkeuring van de toezichthouder vereist.

Gedeeltelijk intern model: een aanpak waarbij sommige risicomodules van de SCR niet worden berekend met de standaardformule maar met een specifieke kalibratie die gepast is voor de onderneming. Gedeeltelijk interne modellen mogen worden gebruikt voor één of meerdere portefeuilles of voor alle activiteiten van de verzekerings- of herverzekeringsonderneming. Voor het gebruik van een gedeeltelijk intern model is de voorafgaande goedkeuring van de toezichthouder vereist.

Ondernemingsspecifieke parameters: verzekerings- of herverzekerings-ondernemingen mogen bij de berekening van bepaalde risicomodules binnen de standaardformule de parameters vervangen door parameters die specifiek zijn voor de betrokken onderneming. Deze mogelijkheid bestaat enkel voor de modules verzekeringstechnisch risico leven, niet-leven en ziektekosten. Ondernemingsspecifieke parameters worden gekalibreerd op basis van interne en relevante gegevens voor de onderneming met gebruikmaking van standaardmethodes. Voor het gebruik van ondernemingsspecifieke parameters is de voorafgaande goedkeuring van de toezichthouder vereist.

Volatility adjustment (volatiliteitsaanpassing): een aanpassing aan de risicovrije rentecurve waarmee de technische voorzieningen worden berekend. De volatiliteitsaanpassing die op de relevante risicovrije rentetermijnstructuur wordt toegepast, wordt door EIOPA berekend en komt overeen met 65 % van de voor risico's gecorrigeerde spread voor die munteenheid. De voor risico's gecorrigeerde spread wordt berekend als de spread op de activa van een Europese referentieportefeuille met exclusie van de fundamentele risico's voor deze activa.

Matching adjustment (matchingopslag): een aanpassing aan de risicovrije rentecurve waarmee de technische voorzieningen worden berekend. In tegenstelling tot de volatility adjustment is de matching adjustment gebaseerd op de eigen activaportefeuille van de verzekerings- of herverzekeringsonderneming (geen Europese referentieportefeuille) en houdt de matching adjustment rekening met de volledige spread met exclusie van de fundamentele risico's waaraan de onderneming wordt blootgesteld (geen beperking tot 65 %).

Afgezonderde fondsen (ring-fenced funds): regelingen waarbij een geheel van activa en passiva volledig afzonderlijk wordt beheerd als ging het om een afzonderlijke verzekeringsonderneming.

Overgangsmaatregel op de rentecurve: overgangsmaatregel waarbij de rentecurve, die wordt gebruikt om de technische voorzieningen te berekenen, deels gebaseerd is op de verdisconteringscurve die onder Solvency I wordt gebruikt en deels op de risicovrije rentecurve onder Solvency II.

Deze overgangsmaatregel is onderworpen aan een goedkeuring door de NBB en is enkel geldig voor verzekerings- of herverzekeringsverplichtingen die voortvloeien uit overeenkomsten die vóór 1 januari 2016 zijn gesloten.

De overgangsmaatregel op de rentecurve neemt aan het eind van elk jaar lineair af van 100 % van de Solvency I-curve in het jaar dat aanvangt op 1 januari 2016 tot 0 % op 1 januari 2032.

Overgangsmaatregel op de technische voorzieningen: overgangsmaatregel waarbij het bedrag aan technische voorzieningen deels gebaseerd is op Solvency I-regelgeving en deels op de Solvency II regelgeving.

Deze overgangsmaatregel is onderworpen aan een goedkeuring door de NBB en is enkel geldig voor technische voorzieningen met betrekking tot de op 1 januari 2016 bestaande verzekerings- of herverzekeringsverplichtingen.

De overgangsmaatregel op de technische voorzieningen neemt aan het eind van elk jaar lineair af van 100 % van de Solvency I technische voorzieningen in het jaar dat aanvangt op 1 januari 2016 tot 0 % op 1 januari 2032.

Criteria van EIOPA voor de indeling van verzekeringsondernemingen niet-leven volgens hun grootte (in euro):

Groot	> 1 miljard bruto premies
Middelgroot	0,1 miljard - 1 miljard bruto premies
Klein	< 0,1 miljard bruto premies

Criteria van EIOPA voor de indeling van verzekeringsondernemingen leven en gemengde verzekeringsondernemingen volgens hun grootte (in euro):

Groot	> 10 miljard bruto technische voorzieningen
Middelgroot	1 miljard - 10 miljard bruto technische voorzieningen
Klein	< 1 miljard bruto technische voorzieningen

In het vervolg van dit hoofdstuk hebben de cijfers telkens betrekking op 2022, tenzij anders vermeld.

5.1 Beschrijvende statistieken

Er zijn 54 ondernemingen naar Belgisch recht opgenomen in de onderstaande statistieken. Enkele ondernemingen naar Belgisch recht, die onder het toepassingsgebied van Solvency II vallen, hebben geen gegevens aan Assuralia gerapporteerd.

Een verzekeringsonderneming kan zijn solvabiliteitskapitaalvereiste (solvency capital requirement of SCR) berekenen met de standaardformule of een (gedeeltelijk) intern model. Eind 2022 berekenen 3 ondernemingen de SCR met een volledig intern model en 3 ondernemingen met een gedeeltelijk intern model. Het gros van de ondernemingen (89 %) berekent de SCR aan de hand van de standaardformule. 6 ondernemingen die de standaardformule gebruiken, passen ook ondernemingsspecifieke parameters toe. Deze parameters worden gebruikt voor de berekening van technische risico's.

65 % van de ondernemingen maakt gebruik van de volatility adjustment voor de berekening van de technische voorzieningen. De volatility adjustment is een aanpassing aan de risicovrije rentecurve waarmee de verplichtingen worden verdisconteerd. Deze aanpassing is gebaseerd op de spreadbewegingen op de activa van een gemiddelde Europese referentieportefeuille. Geen enkele verzekeringsonderneming heeft een afgezonderd fonds (ring-fenced fund) of een verzekeringsportefeuille waarvoor de matching adjustment wordt gebruikt. In tegenstelling tot de volatility adjustment zijn de voorwaarden voor het gebruik van de matching adjustment zo zwaar dat geen enkele onderneming deze maatregel toepast (o.a. de berekening van een aparte SCR en een volledige afzondering van de activa waardoor diversificatie-effecten verloren gaan).

Verzekeringsondernemingen kunnen ook gebruik maken van overgangsmaatregelen waarbij de risicovrije rentecurve of het bedrag aan technische voorzieningen deels gebaseerd is op Solvency I-regelgeving. Er is slechts één verzekeringsonderneming die gebruik maakt van een dergelijke overgangsmaatregel.

Algemene basisinformatie over de ondernemingen

	Aantal ondernemingen	Percentage	Klein	Middel-groot	Groot
Berekeningsmethode van de SCR					
Standaardformule	48	89%	27	15	6
Gedeeltelijk intern model	3	6%	1	1	1
Volledig intern model	3	6%	1	0	2
Gebruik van ondernemingsspecifieke parameters	6	11%	3	1	2
Volatility adjustment (Volatiliteitsaanpassing)	35	65%	15	12	8
Overgangsmaatregel voor de technische voorzieningen	1	2%	0	1	0
Totaal	54		29	16	9

5.2 Solvency II balans

De Solvency II-balans is een economische balans waarbij de activa worden gewaardeerd aan hun marktwaarde en de passiva worden berekend volgens een marktconsistente benadering (Solvency II-regels). De activazijde van de Solvency II-balans bestaat grotendeels uit beleggingen met een vast rendement: 31,9 % overheidsobligaties, 15,7 % bedrijfsobligaties en -leningen en 12,0 % andere leningen en hypotheke. Aandelen en vastgoed bedragen respectievelijk 3,0 % en 3,2 % van de activa. De overige activa bestaan uit deelnemingen in verbonden ondernemingen (2,6 %), cash (1,5 %), het deel van herverzekeraars in de technische voorzieningen (4,5 %), beleggingsfondsen (7,3 %), uitgestelde belastingvorderingen (0,3 %) en andere activa (2,8 %). De activa voor overeenkomsten gekoppeld aan indexen of beleggingen (tak 23-contracten) bedragen 15,2 %.

De passivazijde van de Solvency II-balans bestaat voornamelijk uit technische voorzieningen leven (51,5 %), schade (6,0 %), ziekteverzekering (4,4 %) en tak 23-contracten (14,7 %). Overige verplichtingen betreffen uitgestelde belastingverplichtingen (0,4 %), financiële verplichtingen (4,7 %), achtergestelde verplichtingen (1,3 %), deposito's van herverzekeraars (2,8 %) en andere passiva (3,9 %). Het kernvermogen (basic own funds) bedraagt 10,9 % van het balanstotaal. Er zijn aanpassingen aan de waardering van activa en passiva (-0,6 %) nodig opdat het verschil tussen activa en verplichtingen gelijk is aan het kernvermogen. Deze aanpassingen aan activa en passiva zijn voornamelijk te verwachten dividenden, uitkeringen en kosten verminderd met achtergestelde verplichtingen in het kernvermogen.

Solvency II balans (in miljoen euro) ¹	2020	2021	2022
Activa : Totaal	349.256	353.605	300.098
Bedrijfsobligaties en -leningen	59.175	55.815	47.242
Overheidsobligaties	140.582	130.781	95.712
Aandelen	10.555	12.117	8.907
Deelnemingen in verbonden ondernemingen	6.547	7.995	7.877
Leningen en hypotheekleningen	40.320	40.898	36.121
Vastgoed en materiële vaste activa	9.622	9.978	9.570
Cash	5.427	4.312	4.618
Herverzekeringen	8.405	12.403	13.606
Beleggingsfondsen	15.389	20.477	21.764
Uitgestelde belastingvorderingen	606	604	823
Andere	7.560	6.976	8.336
Activa voor overeenkomsten gekoppeld aan indexen of beleggingen	45.067	51.249	45.523
Verplichtingen : Totaal	318.588	319.810	269.013
Technische voorzieningen leven	204.416	196.802	154.424
Technische voorzieningen schade	18.694	19.151	18.119
Technische voorzieningen gezondheid (analoog aan levensverzekering)	12.728	12.992	10.145
Technische voorzieningen gezondheid (analoog aan schadeverzekering)	3.225	3.192	2.948
Uitgestelde belastingverplichtingen	1.119	1.340	1.209
Financiële verplichtingen	14.093	13.510	14.205
Andere achtergestelde verplichtingen	4.233	4.121	3.801
Deposito's van herverzekeraars	4.592	8.337	8.320
Andere	11.391	10.504	11.644
Technische voorzieningen - aan indexen of beleggingen gekoppelde verzekeringen	44.096	49.862	44.197
Aanpassingen aan activa en passiva	-2.479	-1.935	-1.767
Kernvermogen	33.146	35.730	32.853
Gewoon aandelenkapitaal en verbonden uitgiftepremies	7.122	7.469	7.471
Preferente aandelen en verbonden uitgiftepremies	0	0	0
Kernvermogen van onderlinge maatschappijen	327	340	336
Surplusfondsen	1.732	1.752	1.745
Reconciliatiereserve	19.211	21.534	18.772
Achtergestelde verplichtingen	4.170	4.058	3.739
Netto uitgestelde belastingvorderingen	583	578	790
Andere vermogensbestanddelen (incl. overgangsregelingen)	0	0	0
Aftrekken	0	0	1
Aanvullend eigen vermogen	497	506	506

¹ De steekproef van de tabel op deze bladzijde is constant in de periode 2020-2022.

5.3 Overzicht van de kapitaalvereisten

De solvabiliteitskapitaalvereiste (SCR) daalt in 2022 naar 16,9 miljard euro. De SCR daalt 8,9 % ten opzichte van 2021 en 1,8 % ten opzichte van 2020. Het in aanmerking komend eigen vermogen daalt naar 33,1 miljard euro. Ten opzichte van 2021 daalt het in aanmerking komend eigen vermogen met 8,2 % en ten opzichte van 2020 daalt het met 0,9 %. De SCR en het in aanmerking komend eigen vermogen nemen met eenzelfde tred af, waardoor de SCR-ratio in 2022 op ongeveer hetzelfde niveau blijft als in de voorbije jaren, namelijk 196 %. De SCR-ratio ligt in 2022 2 procentpunten hoger dan in 2021 en 2020, toen de gemiddelde SCR-ratio nog 194 % bedroeg.

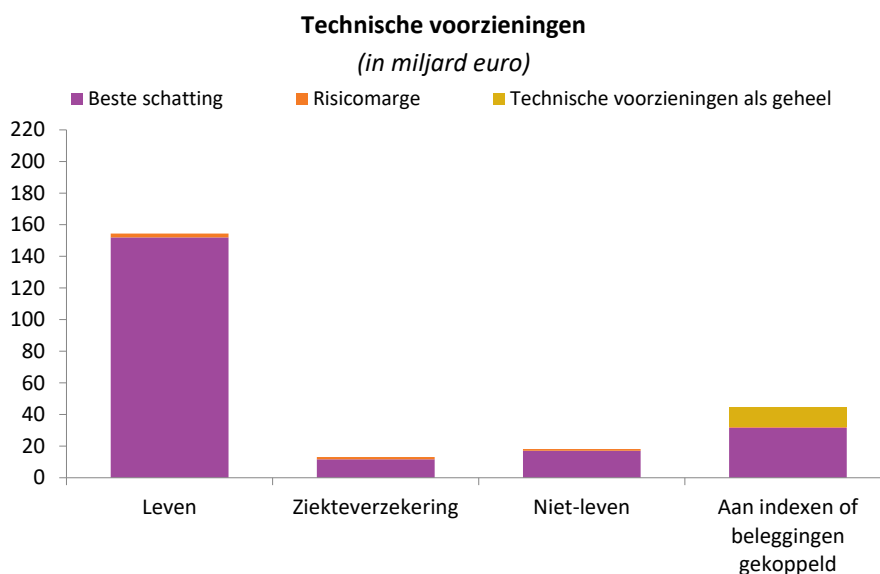
De MCR-ratio, die het in aanmerking komend eigen vermogen afzet ten opzichte van het absoluut minimum aan vereist kapitaal, bedraagt eind 2022 420 %. De Belgische verzekeringssector heeft dus een zeer comfortabele marge bovenop het vereist kapitaal van Solvency II.

(in miljoen euro) ²	SCR			MCR		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Vereist kapitaal	17.246	18.586	16.938	7.280	7.795	7.035
In aanmerking komend eigen vermogen	33.451	36.096	33.144	29.695	32.458	29.543
Surplus	16.205	17.510	16.205	22.416	24.663	22.507
Solvabiliteitsratio	194%	194%	196%	408%	416%	420%

² De steekproef van de tabel op deze bladzijde is constant in de periode 2020-2022.

5.4 Technische voorzieningen

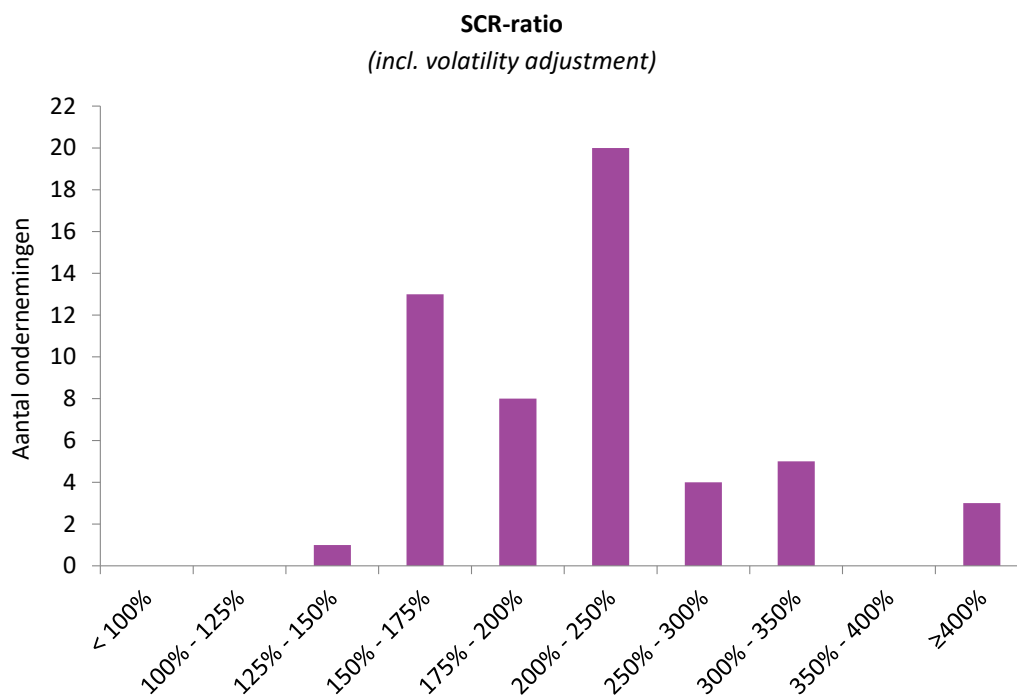
Onder Solvency II worden de technische voorzieningen opgesplitst in een beste schatting en een risicomarge. Daarnaast zijn er ook technische voorzieningen die als een geheel worden berekend (replicating portfolios). De technische voorzieningen leven (excl. tak 23-contracten) bedragen 154,4 miljard euro en zijn opgebouwd uit een beste schatting (152,0 miljard euro) en een risicomarge (2,5 miljard euro). De technische voorzieningen ziekteverzekering (13,1 miljard euro, waarvan 11,7 miljard euro beste schatting) en niet-leven (18,1 miljard euro, waarvan 17,1 miljard euro beste schatting) zijn beduidend minder omvangrijk dan de technische voorzieningen leven. De technische voorzieningen voor tak 23-contracten (aan indexen of beleggingen gekoppelde verzekeringen) bedragen 44,2 miljard euro en bevatten een risicomarge van 0,5 miljard euro.

5.5 SCR ratio

5.5.1 Verdeling van de solvabiliteitsratio's

De solvabiliteitskapitaalvereiste (SCR) vertegenwoordigt het eigen vermogen dat ondernemingen moeten aanhouden om te garanderen dat in ten hoogste één op 200 jaar het kernvermogen onder nul kan zakken. Eind 2022 voldoen alle verzekeringsondernemingen aan de solvabiliteitskapitaalvereiste. De gemiddelde SCR-ratio voor de Belgische verzekeringssector bedraagt 196 %. 22 ondernemingen hebben een SCR-ratio in het interval 100 % - 200 %. Maar liefst 32 ondernemingen hebben een SCR-ratio groter dan 200 %.

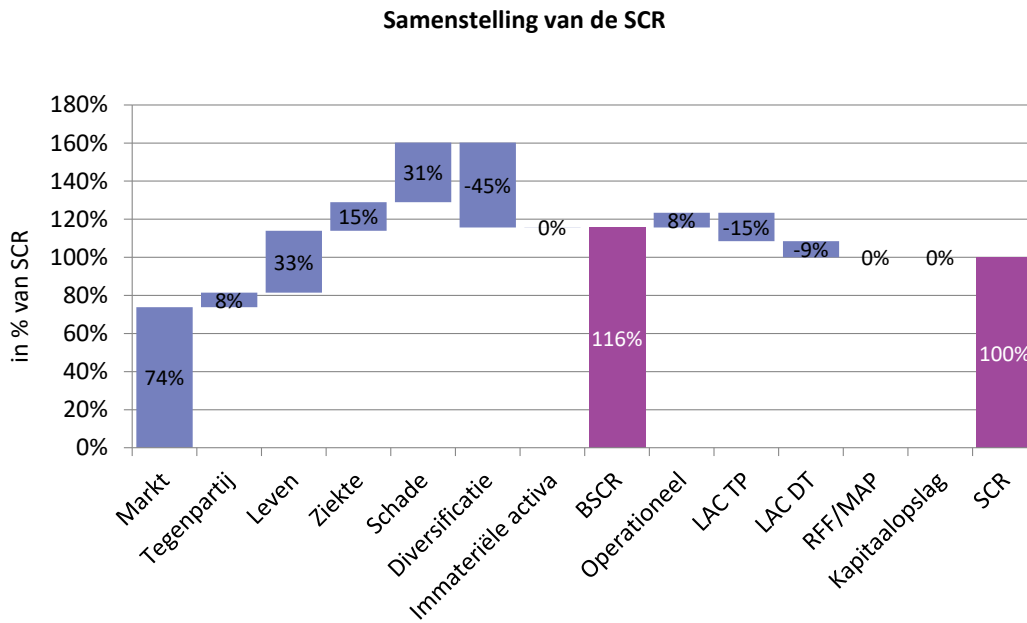

5.5.2 Gemiddelde SCR-ratio's volgens grootte van de onderneming

Kleine en middelgrote verzekeringsondernemingen hebben gemiddeld genomen een licht hogere SCR-ratio (respectievelijk 201 % en 200 %) dan grote verzekeringsondernemingen (193 %).

5.5.3 Samenstelling van de SCR berekend volgens de standaardformule

De grafiek geeft het relatieve belang weer van de verschillende risicomodules en aanpassingen bij de berekening van de SCR. De module marktrisico neemt met 74 % het belangrijkste aandeel in bij de berekening van de SCR. De bijdrage aan de kapitaalvereiste door verzekeringstechnische risico's bedraagt 33 % voor levensverzekeringen, 15 % voor ziekteverzekeringen en 31 % voor schadeverzekeringen. De diversificatie-effecten tussen de risicomodules bedragen 45 % en verlagen de kernsolvabiliteitskapitaalvereiste (basic solvency capital requirement of BSCR) in aanzienlijke mate. Bovenop de BSCR bedraagt de kapitaalvereiste voor de module operationeel risico 8 %. Het verliescompensatievermogen van technische voorzieningen (loss-absorbing capacity of technical provisions of LAC TP) bedraagt 15 %. Het verliescompensatievermogen van uitgestelde belastingen (loss-absorbing capacity of deferred taxes of LAC DT) is met 9 % relatief beperkt.

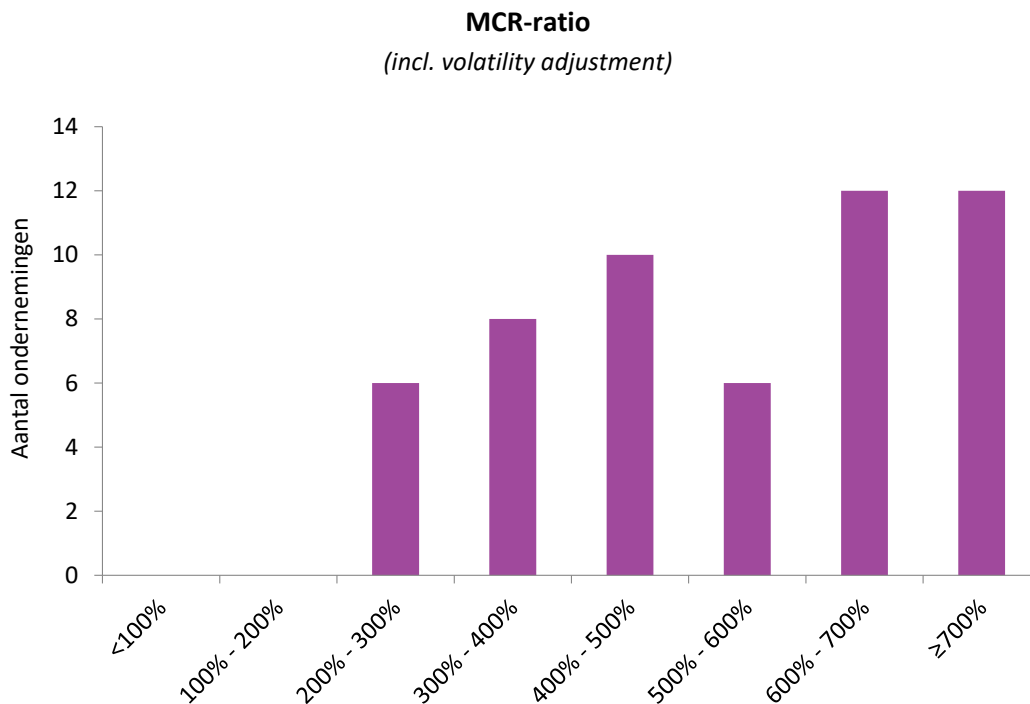
LAC TP = verliescompensatievermogen van technische voorzieningen

LAC DT = verliescompensatievermogen van uitgestelde belastingen

RFF/MAP = ring-fenced funds & matching adjustment portfolios

5.6 Verdeling van de MCR ratio's

De minimumkapitaalvereiste vertegenwoordigt het minimale eigen vermogen dat verzekeringsondernemingen moeten aanhouden. De gemiddelde MCR-ratio voor de Belgische verzekeringssector bedraagt 420 %. Geen enkele onderneming heeft een MCR-ratio kleiner dan 200 %. De MCR-ratio varieert sterk van onderneming tot onderneming. 14 van de 54 ondernemingen hebben een MCR-ratio tussen 200 % en 400 %. 40 ondernemingen hebben een MCR-ratio groter dan 400 %.

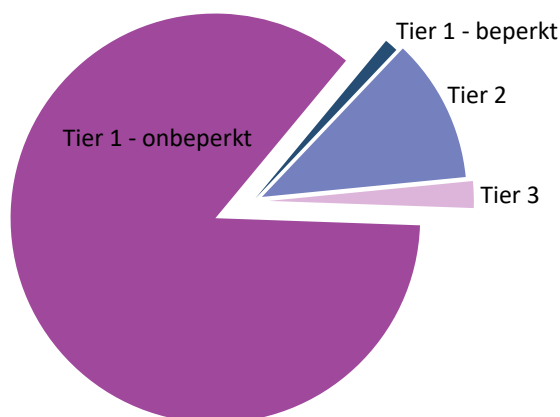
5.7 In aanmerking komend eigen vermogen

Het in aanmerking komend eigen vermogen om de SCR af te dekken bestaat voor 85 % uit onbeperkt Tier 1 eigen vermogen. Het onbeperkt Tier 1 eigen vermogen omvat gewoon aandelenkapitaal en uitgiftepremies, beginkapitaal of ledenbijdragen van onderlinge maatschappijen, surplusfondsen en de reconciliatiereserve. Het beperkt Tier 1 eigen vermogen maakt slechts voor 1 % deel uit van het in aanmerking komend eigen vermogen en bestaat voornamelijk uit eeuwigdurende achtergestelde schulden.

Het Tier 2 eigen vermogen maakt voor 11 % deel uit van het in aanmerking komend eigen vermogen en bestaat voornamelijk uit achtergestelde schulden met een oorspronkelijke looptijd van minstens tien jaar. Het Tier 2 eigen vermogen omvat ook het aanvullend eigen vermogen, dat voornamelijk bestaat uit suppletiebijdragen die onderlinge maatschappijen met variabele premies binnen het komende jaar van hun leden kunnen eisen.

Het in aanmerking komend eigen vermogen bestaat slechts voor 2 % uit Tier 3 eigen vermogen. Het Tier 3 eigen vermogen bestaat uit netto uitgestelde belastingvorderingen.

In aanmerking komend eigen vermogen om de SCR af te dekken

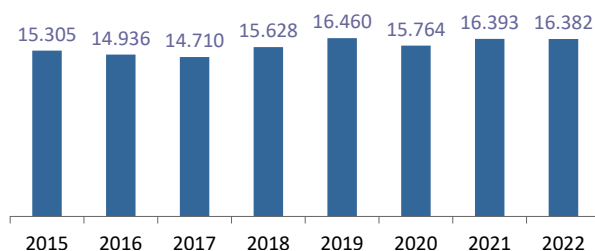

6 Evolutie van de voornaamste resultaten

6.1 Levensverzekeringen

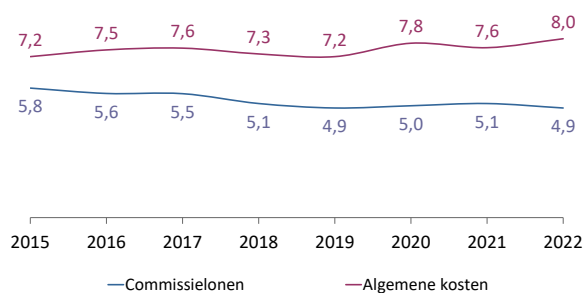
Verdiende premies

(in miljoen euro)

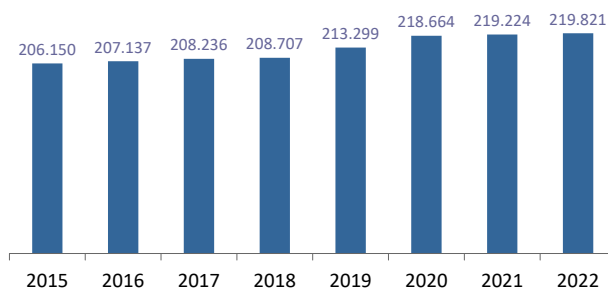
Commissielonen en algemene kosten

(in % van de verdiende premies)

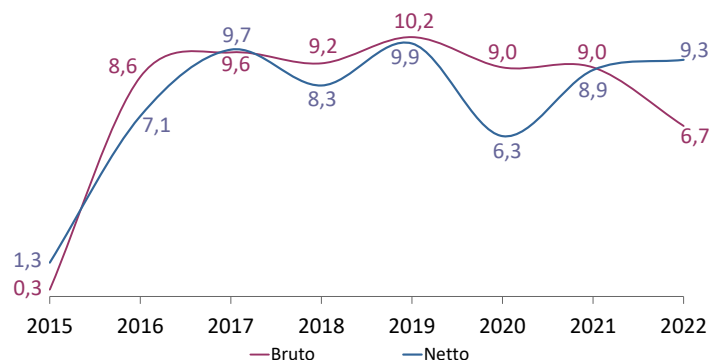
Gemiddelde technische voorzieningen

(in miljoen euro)

Technisch-financiële saldi na WD

(in % van de verdiende premies)

Netto technisch-financiële saldi vóór en na WD

(in % van de gemiddelde technische voorzieningen)

WD: winstdeelname

Na een daling van 3,9 % tussen 2015 en 2017 stegen de verdiende premies voor de levensverzekeringsverrichtingen tussen 2017 en 2019 met 11,9 %. In 2019 bedroegen zij 16,5 miljard euro. In 2020 daalden de verdiende premies met 4,2 % ten opzichte van 2019 en kwamen ze uit op 15,8 miljard euro. In 2021 stegen de verdiende premies vervolgens met 4,0 % ten opzichte van 2020, naar 16,4 miljard euro. In 2022 blijven de verdiende premies voor de levensverzekeringsverrichtingen stabiel ten opzichte van 2021 (-0,1 %) en bedragen ze 16,4 miljard euro.

De evolutie van de verdiende premies in 2022 is verdeeld over drie segmenten: de directe verzekeringsverrichtingen in België (+25 miljoen euro), de directe verzekeringsverrichtingen in het buitenland (-43 miljoen euro) en de verrichtingen in de aangenomen herverzekering (+6 miljoen euro).

Van 2015 tot 2022 daalden de commissielonen jaarlijks, behalve in 2019 en 2021. Ze zijn meer bepaald gedaald van 886 miljoen euro in 2015 naar 806 miljoen euro in 2022 (-9,1 % op 7 jaar). In 2020 daalden de commissielonen, maar leidde de daling van de premie-inkomsten tot een stijging van de relatieve commissielonen naar 5,0 %. In 2021 stegen de relatieve commissielonen licht, naar 5,1 %, door de gecombineerde stijgingen van de commissielonen en van de premie-inkomsten. In 2022 doen de gecombineerde dalingen van de commissielonen en van de premie-inkomsten de relatieve commissielonen licht afnemen; deze dalen met 0,2 procentpunten naar 4,9 %.

In de periode 2015-2022 zijn de algemene kosten van 1.103 naar 1.310 miljoen euro gestegen. In 2022 bedragen de algemene kosten 8,0 % van de verdiende premies, het hoogste niveau in de onderzochte periode.

Terwijl de verdiende premies met een bedrag van 16,4 miljard euro stabiel blijven in 2022, dalen de uitkeringen van 17,5 miljard euro in 2021 naar 17,3 miljard euro in 2022; de technische voorzieningen dalen van 223,4 miljard euro aan het begin van het boekjaar naar 216,3 miljard euro aan het einde van het boekjaar.

In 2015 bedroeg de stijging van de gemiddelde technische voorzieningen nog 1,6 %, maar deze zwakte jaar na jaar af en evolueerde van 0,5 % in 2016 naar 0,2 % in 2018. Vanaf 2019 was er opnieuw een sterkere stijging waar te nemen. In 2019 en 2020 stegen de gemiddelde technische voorzieningen met respectievelijk 2,2 % en 2,5 %. In 2021 en 2022 stijgen de gemiddelde technische voorzieningen licht, telkens met 0,3 %, om in 2022 uit te komen op 219,8 miljard euro.

Het bruto technisch-financieel saldo uitgedrukt in procent van de verdiende premies daalt van 9,0 % in 2021 naar 6,7 % in 2022. Deze achteruitgang is toe te schrijven aan de daling van de netto financiële opbrengsten.

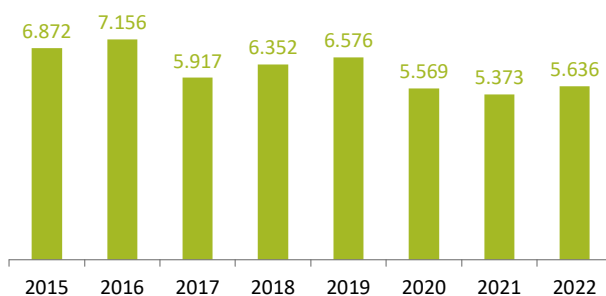
In 2022 wordt er 37 miljoen euro toegekend aan de fondsen voor toekomstige dotaties, terwijl er in 2021 een bedrag van 49 miljoen euro was toegekend. In 2022 bedraagt het resultaat van de afgestane herverzekering 2,4 % van de verdiende premies en ligt het dus hoger dan dat van 2021 (0,2 %). Bijgevolg bedraagt het netto technisch-financieel saldo uitgedrukt in procent van de verdiende premies 9,3 % in 2022, tegenover 8,9 % in 2021.

Het netto technisch-financieel saldo na WD, uitgedrukt in procent van de gemiddelde technische voorzieningen, blijft ten opzichte van 2021 stabiel in 2022, op 0,7 %.

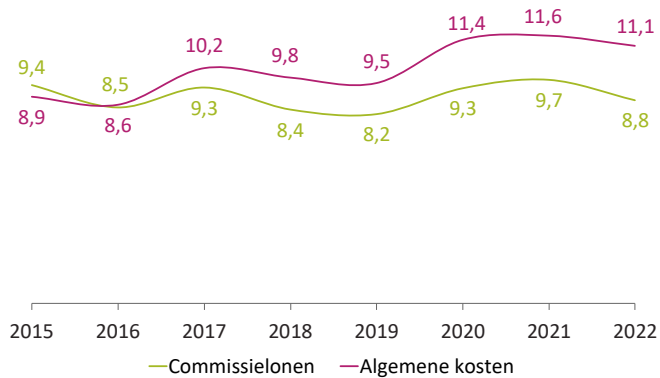
In 2022 bedragen de dotaties aan de winstdeelnemingen 0,29 % van de voorzieningen. Dat is een stijging ten opzichte van alle dotaties van de voorgaande jaren in de onderzochte periode, met uitzondering van het jaar 2016, waarin de dotaties 0,33 % van de voorzieningen bedroegen. De dotaties aan de relatieve winstdeelnemingen bedroegen 0,27 % in 2021, 0,20 % in 2020, 0,28 % in 2019, 0,21 % in 2018 en 0,18 % in 2017.

6.1.1 Leven individuele verzekering met gewaarborgde rentevoet (tak 21)

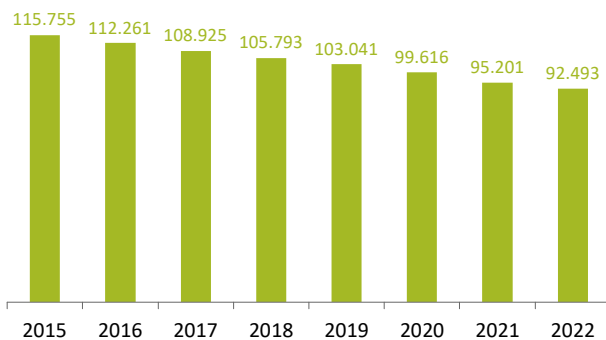
Premies
(in miljoen euro)

Commissielonen en algemene kosten
(in % van de verdiende premies)

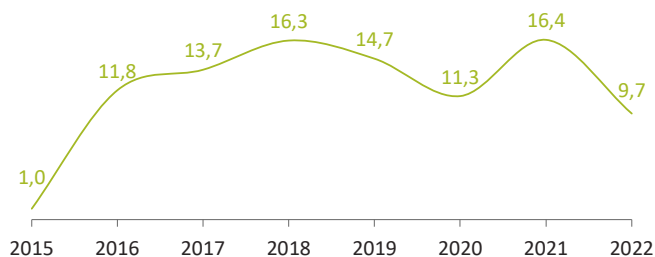

Gemiddelde technische voorzieningen
(in miljoen euro)

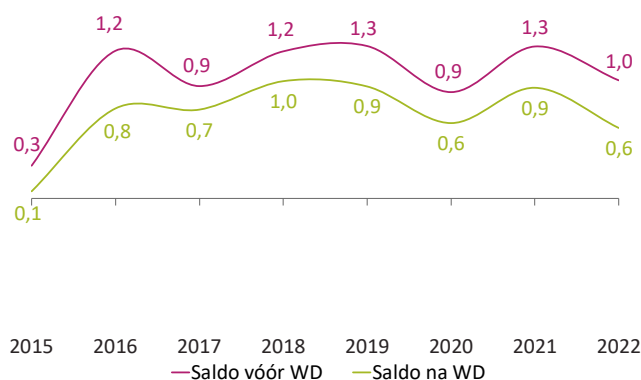
Bruto technisch-financiële saldi na WD

(in % van de verdiende premies)

Bruto technisch-financiële saldi voor en na WD

(in % van de gemiddelde technische voorzieningen)

WD: winstdeelname

Tussen 2015 en 2022 vertoont het premievolume van de individuele levensverzekeringen met gewaarborgde rente een eerder dalende trend met enkele sporadische opwaartse schommelingen. Door de aanhoudende lage rente van de recente jaren slagen de verzekeraars er niet in om de tak 21-verzekeringen op te krikken. Daardoor bleef het premie-incasso vanaf 2020 onder de 6 miljard euro. In 2022 stijgt het premie-incasso leven met 4,9 % en bedraagt 5,6 miljard euro. De stijgende vaste rente wakkert mogelijks de interesse voor tak 21 levensverzekeringen terug aan.

Tijdens jaren van incassodalingen laten de verzekeringsondernemingen toenemende ratio's optekenen voor de algemene kosten. Zo stijgen de relatieve algemene kosten van 9,5 % in 2019 naar 11,4 % in 2020 en 11,6 % in 2021. In 2022 dalen ze naar 11,1 %. Het verband tussen commissie en premie is echter minder recht evenredig. De commissielonen worden immers niet alleen toegekend op basis van de nieuwe productie maar ook op basis van de portefeuille (de voorzieningen). Het totaal bedrag aan commissielonen, op nieuwe productie en voorzieningen, is weliswaar gedaald van 648,2 miljoen euro in 2015 tot 495,1 miljoen euro in 2022. In sommige jaren is de terugval van het premievolume echter veel sterker dan de daling van de commissielonen. Dit verklaart de schommelingen van de 'commissielonen, uitgedrukt in procent van de verdiende premies': zo stijgen de relatieve commissielonen van 8,2 % in 2019 naar 9,3 % in 2020 en 9,7 % in 2021. Mede door de incassostijging in 2022 nemen de relatieve commissielonen af tot 8,8 %.

Samen komen de kosten en commissielonen in 2022 uit op 19,9 % van de premies, tegenover 21,3 % in 2021. Deze ratio's liggen beduidend hoger dan in 2015 (18,3 %), wanneer het premievolume een stuk hoger was.

De terugval van de nieuwe productie en de toename van de uitkeringen leiden ertoe dat de technische voorzieningen sinds 2015 aanhoudend afnemen. In 2022 vallen de gemiddelde technische voorzieningen terug tot 92,5 miljard euro tegenover 95,2 miljard euro in 2021.

In 2022 namen de schadelast en andere technische lasten met 3 procentpunten af tot 111,8 % van de verdiende premies tegenover 114,8 % in 2021. Tegelijkertijd daalden de kostenratio's met 1,4 procentpunten tot 19,9 % van de verdiende premies. Daardoor verbetert het technisch resultaat in functie van de verdiende premies tot - 29,9 % in 2022 tegenover - 34,1 % in 2021.

De beleggingsopbrengsten in functie van de verdiende premies vallen daarentegen met 11 procentpunten fors terug van 50,6 % in 2021 naar 39,6 % in 2022.

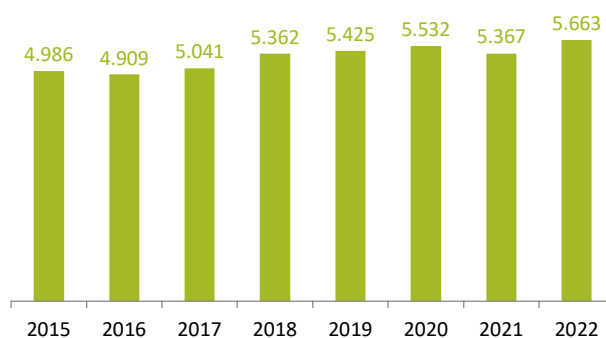
Door de combinatie van bovenstaande bewegingen daalt het relatieve bruto technisch-financieel saldo na winstdeelname met 6,7 procentpunten tot 9,7 % in 2022, tegenover 16,4 % in 2021.

De winstdeelname uitgedrukt in procent van de gemiddelde technische voorzieningen, stijgt van 0,34 % in 2021 naar 0,40 % in 2022. In de geobserveerde periode werd in 2017 het laagste winstdeelnamepercentage (0,20 %) genoteerd, terwijl het hoogste niveau, bijna 0,5 %, in 2016 werd bereikt.

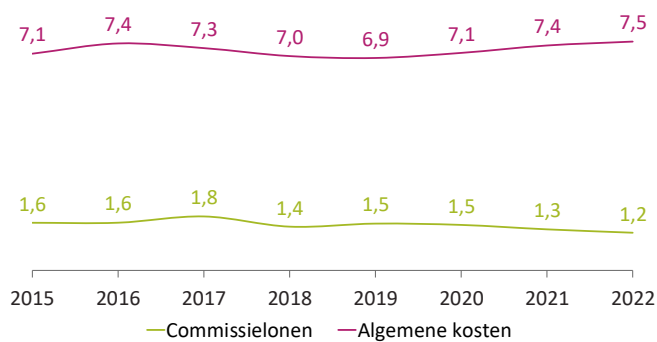
Uitgedrukt in percentage van de voorzieningen neemt het bruto technisch-financieel saldo vóór winstdeelname af van 1,3 % in 2021 tot 1,0 % in 2022. Het bruto technisch-financieel saldo na winstdeelname noteert in 2022 een daling van dezelfde grootteorde en komt uit op 0,6 % van de gemiddelde technische voorzieningen.

6.1.2 Leven groepsverzekering met gewaarborgd rendement (tak 21)

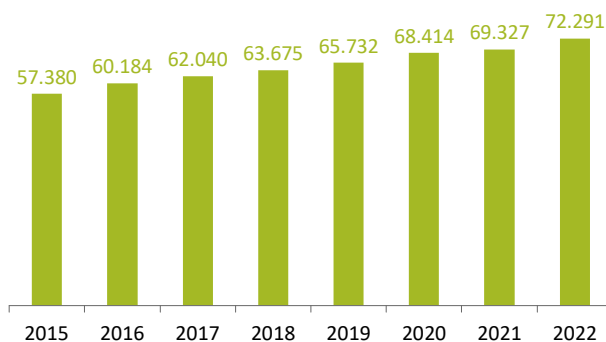
Premies
(in miljoen euro)

Commissielonen en algemene kosten
(in % van de verdiende premies)

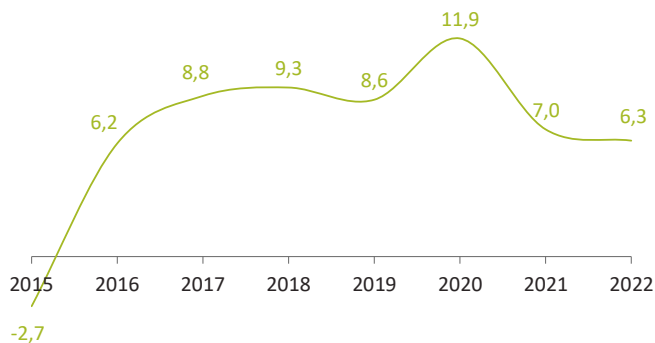

Gemiddelde technische voorzieningen
(in miljoen euro)

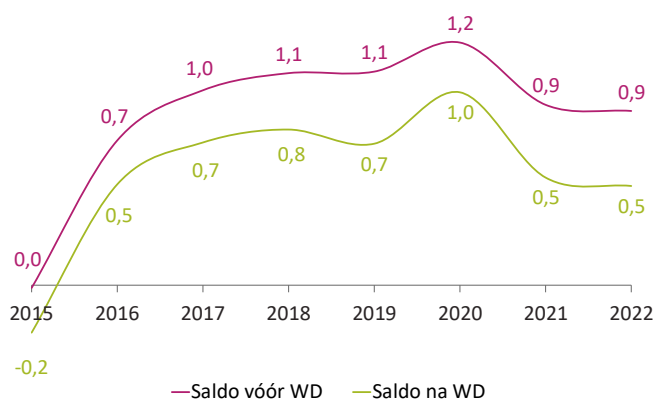
Bruto technisch-financiële saldi na WD

(in % van de verdiende premies)

Bruto technisch-financiële saldi voor en na WD

(in % van de gemiddelde technische voorzieningen)

WD: winstdeelname

In tegenstelling tot de individuele levensverzekeringsverrichtingen kennen de premie-inkomens van de groepsverzekering met gewaarborgde rentevoet een minder volatiel verloop. Tussen 2016 en 2020 is het premievolume van de groepsverzekering geleidelijk gestegen tot 5,5 miljard euro en benadert daarmee het incasso van individuele levensverzekeringen tak 21. In 2021 noteert het premie-incasso een daling die deels toe te schrijven is aan het feit dat de rapporteringsgegevens van een inmiddels gefusioneerde onderneming ontbreken en deels aan een herclassificatie van een portefeuille van groepsverzekering naar individuele verzekering. In 2022 stijgt het premie-incasso van de groepsverzekeringen opnieuw met 5,5 % en bedraagt 5,7 miljard euro.

De algemene kosten in functie van de verdiende premies nemen in 2022 toe met 0,1 procentpunt tot 7,5 %. Anderzijds dalen de relatieve commissielonen in 2022 met 0,1 procentpunt tot 1,2 %, het laagste niveau sinds 2015.

Tussen 2015 en 2022 kennen de groepsverzekeringen een aanhoudende groei van de gemiddelde technische voorzieningen. In 2022 nemen de gemiddelde technische voorzieningen met 3 miljard euro toe tegenover 2021 en bedragen 72,3 miljard euro.

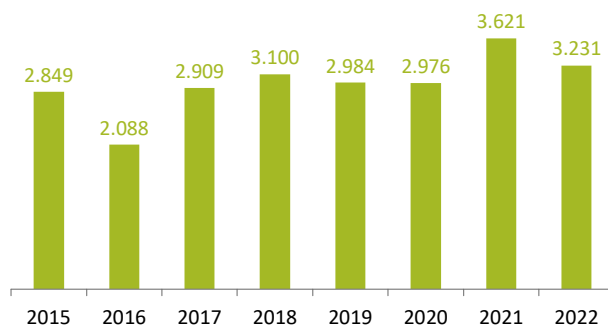
In 2022 dalen de schadelast en andere technische lasten met 4,2 procentpunten tot 123,9 % van de verdiende premies terwijl het geheel van de algemene kosten en commissielonen zich stabiliseert op 8,7 % van de verdiende premies. Anderzijds dalen de netto financiële opbrengsten in functie van de verdiende premies in 2022 met 4,8 procentpunten tot 37,7 %, tegenover 42,5 % in 2021.

Door de bovenstaande bewegingen valt het bruto technisch-financieel saldo na winstdeelneming terug van 373,7 miljoen euro (7,0 % van de verdiende premies) in 2021 tot 359,4 miljoen euro (6,3 % van de verdiende premies) in 2022.

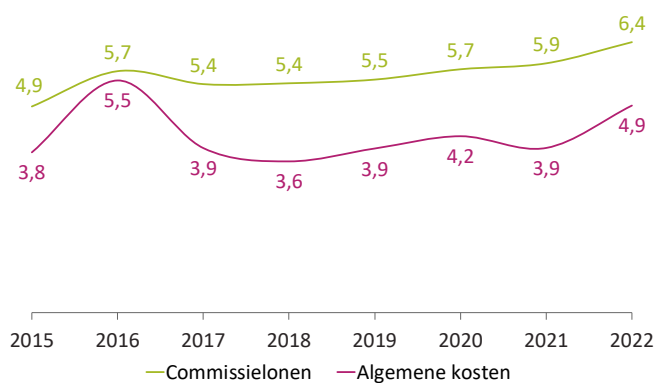
Het bruto technisch-financieel saldo vóór winstdeelneming komt in 2022 uit op 0,9 % van de gemiddelde technische voorzieningen en blijft daarmee constant in vergelijking met 2021. Het bruto technisch-financieel saldo na verrekening van de winstdeelneming bedraagt net als in 2021 0,5 % van de gemiddelde technische voorzieningen. Tijdens de geobserveerde periode worden de hoogste waarden voor de dotaties aan winstdeelnemingen in 2019, 2021 (telkens 0,36 % van de gemiddelde technische voorzieningen) en in 2022 (0,37 % van de gemiddelde technische voorzieningen) genoteerd. Tijdens de andere jaren van de geobserveerde periode schommelen de dotaties tussen 0,20 % en 0,28 %.

6.1.3 Leven individueel tak 23

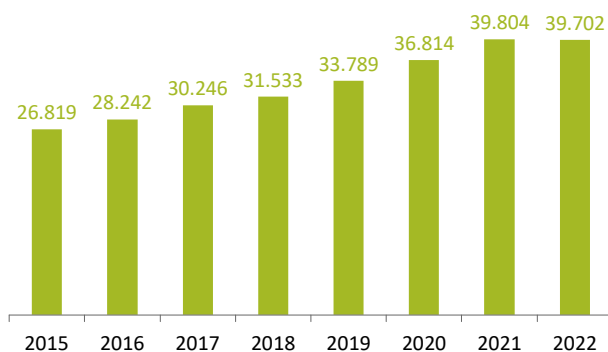
Premies
(in miljoen euro)

Commissielonen en algemene kosten
(in % van de verdiende premies)

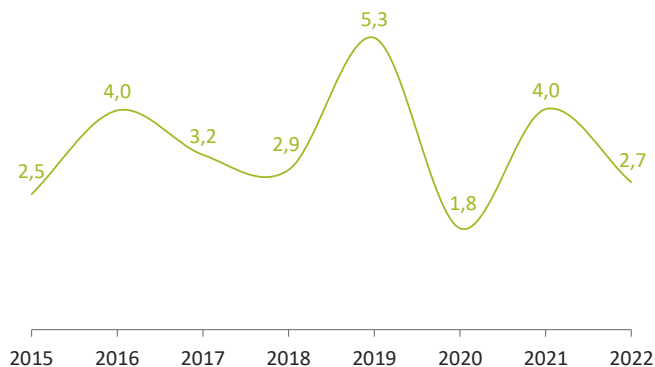

Gemiddelde technische voorzieningen
(in miljoen euro)

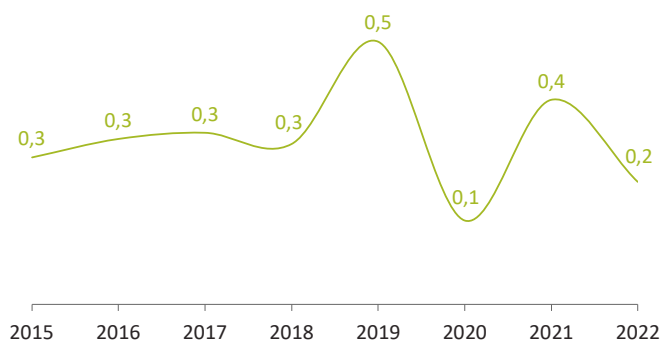
Bruto technisch-financiële saldi

(in % van de verdiende premies)

Bruto technisch-financiële saldi

(in % van de gemiddelde technische voorzieningen)

De betere beursresultaten in 2015 en de terugval ervan in 2016 leidden respectievelijk tot een toename van het premievolume in 2015 (+18,8 % tot 2,8 miljard euro) en een daling in 2016 (-26,7 % tot 2,1 miljard euro). Dankzij het herstel van de beursresultaten in combinatie met de aanhoudende lage rente-omgeving blijven de individuele tak 23-verzekeringen (met inbegrip van de IPT-verzekeringen in de tweede pijler) tussen 2017 en 2020 premie-inkomens noteren van om en nabij de 3 miljard euro. In 2021 nam het incasso met 21,7 % toe tot 3,6 miljard euro maar in 2022 volgt een daling met 10,8 % tot 3,2 miljard euro, waarschijnlijk te wijten aan het slechte beursklimaat.

De bruuske wendingen van het premievolume tussen 2015 en 2017 zorgen voor een dito verloop van de relatieve algemene kosten. Uitgedrukt in procent van de verdiende premies nemen de algemene kosten toe van 3,8 % in 2015 tot 5,5 % in 2016 en vallen in 2017 en de daaropvolgende jaren terug tot onder de 4 %, met uitzondering van 2020 wanneer ze toenamen tot 4,2 %. In 2022 nemen de relatieve algemene kosten opnieuw toe tot 4,9 % van de verdiende premies.

Aangezien de commissielonen niet alleen worden toegekend op basis van de nieuwe productie maar ook op basis van de portefeuille, is het verband tussen commissie en premievolume minder recht evenredig. Dit verklaart het atypisch verloop van de commissielonen in functie van de verdiende premies. De relatieve commissielonen stijgen van 4,9 % in 2015 naar 5,7 % in 2016 en vallen vervolgens terug tot 5,4 % in 2017 en 2018. Vanaf 2019

nemen de relatieve commissielonen jaarlijks toe en in 2022 bereiken ze met 6,4 % het hoogste niveau van de geobserveerde periode.

De verhoogde aantrekkelijkheid van de tak 23-producten en de stijging van de marktwaarde van de beleggingen hebben ertoe geleid dat de technische voorzieningen sinds 2015 een sterke groei kenden. In 2022 blijven de gemiddelde technische voorzieningen evenwel stabiel op 39,7 miljard euro.

In 2022 noteert men naast de forse daling van de netto beleggingsopbrengsten in functie van de verdiende premies (-293,9 procentpunten t.o.v. 2021) ook een toename van dezelfde grootteorde voor de relatieve schadelast en andere technische lasten. In combinatie met de toename van 1,5 procentpunten van het relatieve aandeel van de commissielonen en algemene kosten, leidt dit tot een daling van het bruto technisch-financieel resultaat in functie van de verdiende premies van 4,0 % in 2021 naar 2,7 % in 2022.

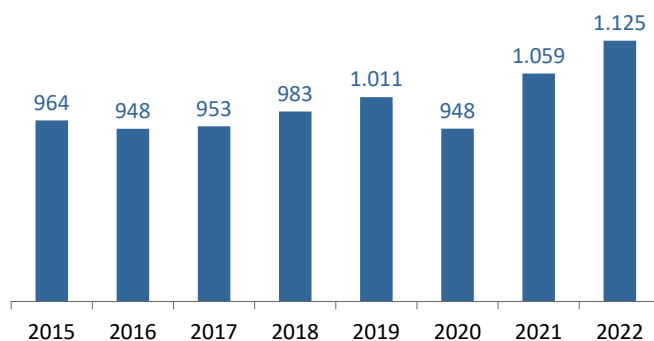
Uitgedrukt in percentage van de gemiddelde technische voorzieningen, neemt het bruto technisch-financieel saldo af met 0,2 procentpunten tegenover 2021 en komt in 2022 uit op 0,2 %.

6.2 Verzekeringen niet-leven

6.2.1 Arbeidsongevallen (wet van 1971 - private sector)

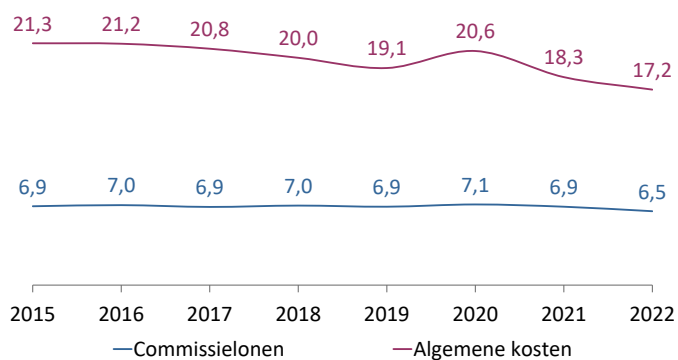
Verdiende premies

(in miljoen euro)

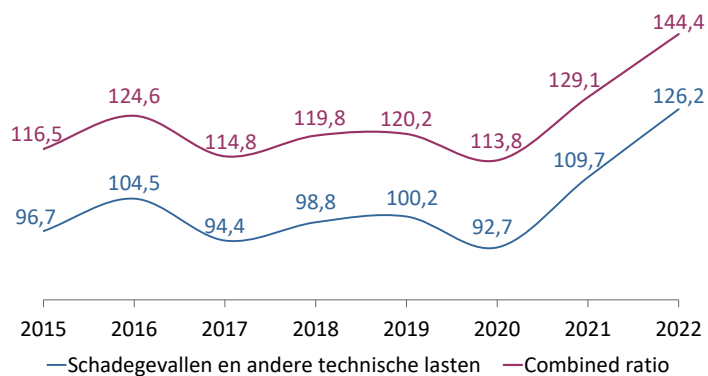
Commissielonen en algemene kosten

(in % van de verdiende premies)

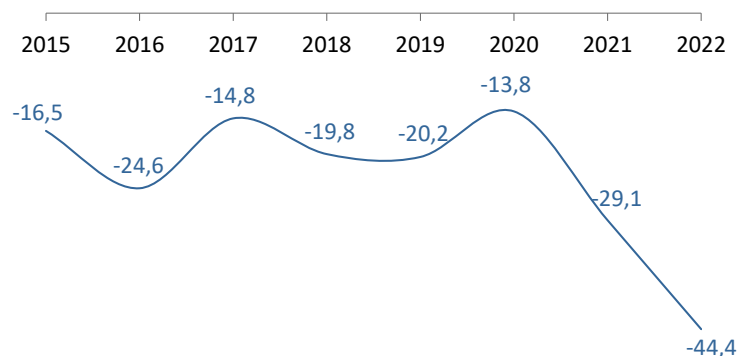

Schadegevallen (technische lasten inbegrepen) en combined ratio

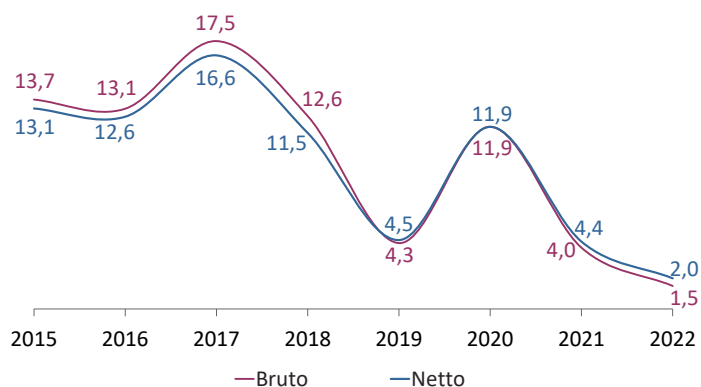
(in % van de verdiende premies)

Technisch resultaat (in % van de verdiende premies)

Technisch-financiële saldi (in % van de verdiende premies)

Na een lichte daling in 2016 stegen de verdiende premies in de tak arbeidsongevallen - Wet van 1971 van 2017 tot 2019 met respectievelijk 0,5 %, 3,1 % en 2,9 % door het toegenomen aantal werknemers en de stijging van de gezondheidsindex. De verdiende premies in de tak arbeidsongevallen - Wet van 1971 bedroegen 1.011 miljoen euro in 2019.

In 2020 kenden ze een terugval van 6,3 % en daalden ze naar 948 miljoen euro. Zo bereikten ze opnieuw het niveau van 2016, het laagste niveau in de onderzochte periode. Deze sterke daling was het resultaat van premieaanpassingen naar aanleiding van de afname van de werkgelegenheid door de gezondheidscrisis.

Vanaf 2021 nemen de verdiende premies weer toe. In 2021 groeiden ze met 11,7 % en kwamen ze uit op 1.059 miljoen euro. In 2022 stijgen de verdiende premies van de tak arbeidsongevallen - Wet van 1971 met 6,2 % en bedragen ze 1.125 miljoen euro, het hoogste niveau in de onderzochte periode. Deze sterke stijgingen zijn toe te schrijven aan de heropleving van de werkgelegenheid na de gezondheidscrisis, alsook aan de stijgingen van de gezondheidsindex in 2021 en 2022.

De relatieve commissielonen dalen in 2022 en bedragen 6,5 % van de verdiende premies. Het jaar 2020 buiten beschouwing gelaten, dalen de relatieve algemene kosten sinds 2015. In 2022 bedragen ze 17,2 % van de verdiende premies.

Door stijgingen van de relatieve voorzieningen in 2016 steeg de schaderatio van 96,7 % in 2015 naar 104,5 % in 2016. In 2017 leidde vooral de stabiliteit van de relatieve voorzieningen – vergeleken met hun stijging in 2016 – tot een scherpe daling van de schaderatio naar 94,4%. In 2018 en 2019 steeg de schaderatio opnieuw: in 2018 door een stijging van de relatieve voorzieningen en in 2019 door een stijging van zowel de relatieve uitkeringen als de relatieve voorzieningen. In 2019 kwam deze ratio uit op 100,2 %. In 2020 leidde de daling van de relatieve voorzieningen – ondanks de stijging van de relatieve uitkeringen – tot een daling van de schaderatio naar 92,7%. In 2021 deed de stijging van de relatieve voorzieningen de schaderatio oplopen tot 109,7 %, en dit ondanks de daling van de relatieve uitkeringen.

In 2022 leidt de hoge inflatie tot een stijging van de relatieve voorzieningen. De schaderatio stijgt bijgevolg naar 126,2 %, ondanks een lichte daling van de relatieve uitkeringen. Het technisch resultaat daalt bijgevolg van -29,1 % van de verdiende premies in 2021 naar -44,4 % in 2022.

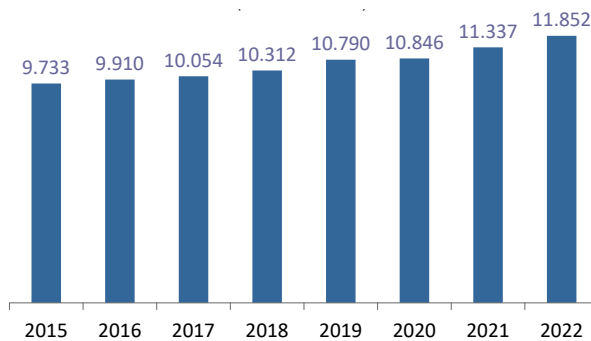
Ondanks een stijging van de relatieve netto financiële opbrengsten heeft de sterke stijging van de relatieve schadelast (andere technische lasten inbegrepen) geleid tot een daling van het relatief bruto technisch-financieel saldo. Uitgedrukt in procent van de verdiende premies daalt dit saldo in 2022 met 2,5 procentpunten naar 1,5 %.

In 2022 bedraagt het resultaat van de afgestane herverzekering 0,5 % van de verdiende premies en ligt het dus hoger dan in 2021 (0,4 %). Het nettoresultaat van de verrichtingen arbeidsongevallen - Wet van 1971 bedraagt 2,0 % van de verdiende premies in 2022, tegenover 4,4 % in 2021. Dat levert in 2022 een positief netto technisch-financieel saldo van 22 miljoen euro op, tegenover 46 miljoen euro in 2021.

6.2.2 Brand, ongevallen en allerlei risico's (BOAR)

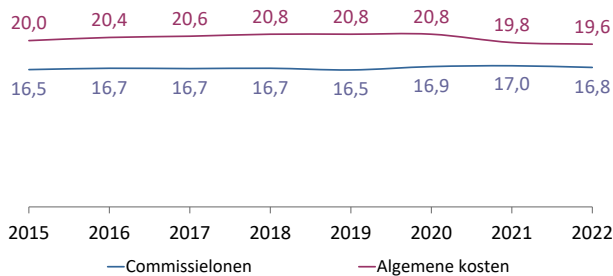
Verdiende premies

(in miljoen euro)

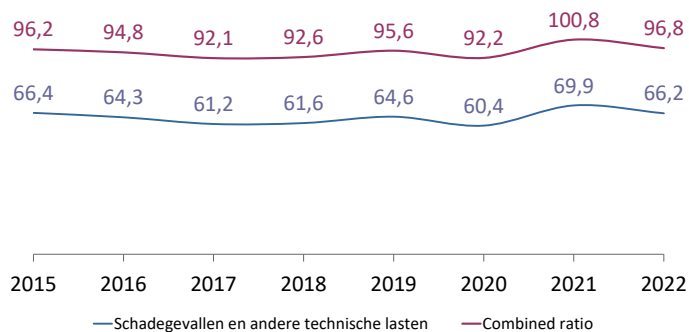
Commissielonen en algemene kosten

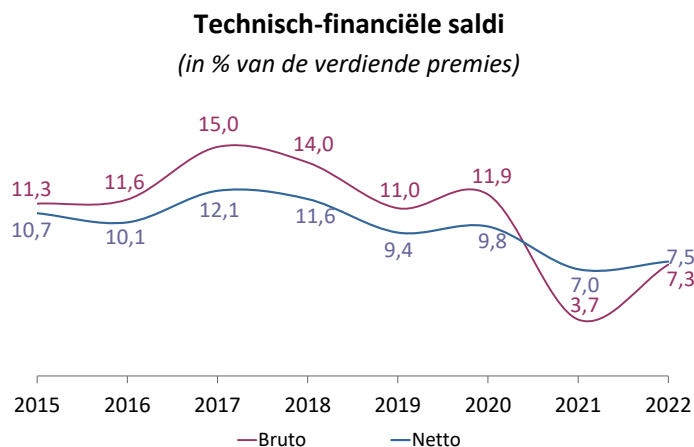
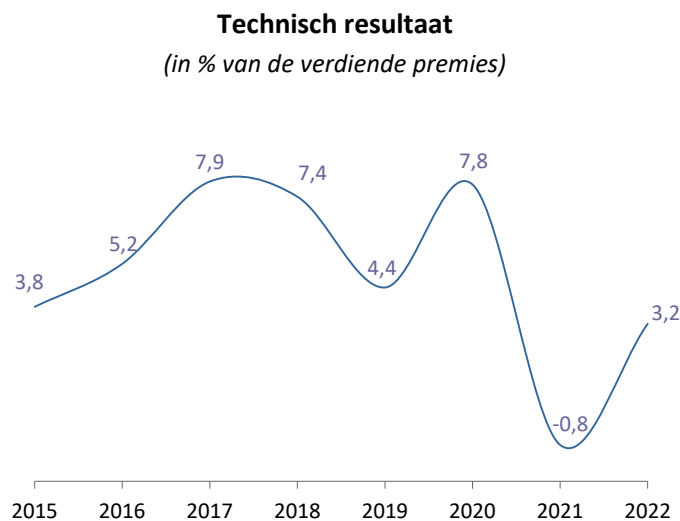
(in % van de verdiende premies)

Schadegevallen (technische lasten inbegrepen) en combined ratio

(in % van de verdiende premies)

De verdiende premies voor de verzekeringen “brand, ongevallen en allerlei risico’s” (BOAR) zijn tussen 2015 en 2022 jaarlijks gestegen. In 2022 gaat het om een stijging van 4,5 %, gelijk dus aan die van 2021 en vergelijkbaar met die van 2019 (+4,6 %). In 2020 bedroeg de stijging 0,5 %, als gevolg van de COVID-19-crisis. De gemiddelde jaarlijkse stijging over de hele onderzochte periode bedraagt 2,9 %. Ten opzichte van 2015 is het incasso voor de BOAR-verzekeringen eind 2022 met 21,8 % gestegen.

De commissielonen in functie van de verdiende premies dalen in 2022 naar 16,8 %, tegenover 17,0 % in 2021; hun niveau schommelt in de onderzochte periode tussen 16,5 % en 17,0 %. De relatieve algemene kosten, die van 2018 tot 2020 stabiel bleven op 20,8 %, daalden in 2021 naar 19,8 % en dalen in 2022 nog verder naar 19,6 %, het laagste niveau in de onderzochte periode. De som van beide kostenposten daalt in 2022 met 0,4 procentpunten ten opzichte van 2021 en bereikt zo een niveau dat vergelijkbaar is met dat van 2015.

Van 2015 tot 2017 nam de schadelast (andere technische lasten inbegrepen) af, voornamelijk door een daling van de uitkeringen, om in 2017 uit te komen op 61,2 % van de verdiende premies. De schaderatio steeg opnieuw in zowel 2018 als 2019 en bedroeg 64,6 % in 2019. De stijging van 2018 was toe te schrijven aan de toename van de relatieve uitkeringen, die van 2019 aan de toename van de relatieve uitkeringen en voorzieningen. In 2020 daalde de relatieve schadelast naar 60,4 %, voornamelijk als gevolg van een daling van de relatieve uitkeringen door de COVID-19-crisis. In 2021 liep ze op tot 69,9 % als gevolg van de uitzonderlijke overstromingen van de

maand juli die tot een 73.800-tal verzekerde schadegevallen in de takken brand en voertuigcasco hebben geleid, goed voor een totale schadelast van om en bij de 2.410 miljoen euro (situatie op 30.06.2023, participaties van de gewesten inbegrepen). In 2022 daalt de schadelast voor de BOAR-verzekeringen naar 66,2 % van de verdiende premies, een niveau dat vergelijkbaar is met dat van 2015. Deze daling vloeit voort uit de zwakkere stijging van de relatieve voorzieningen in 2022 ten opzichte van 2021.

De evolutie van de combined ratio wordt grotendeels bepaald door de evolutie van de schadelast. Bijgevolg daalt ook de combined ratio in 2022: deze bedraagt 96,8 % van de verdiende premies. Uit de bijlagen niet-leven blijkt dat de evolutie van de combined ratio aanzienlijk kan verschillen naargelang de in aanmerking genomen activiteiten.

Door het gecombineerde effect van de verbetering van het relatief technisch resultaat met 4,0 procentpunten en de achteruitgang van de relatieve netto financiële opbrengsten met 0,4 procentpunten stijgt het relatief bruto technisch-financieel resultaat in 2022 met 3,6 procentpunten. Dit bedraagt 7,3 % in 2022, het op een na laagste niveau in de onderzochte periode.

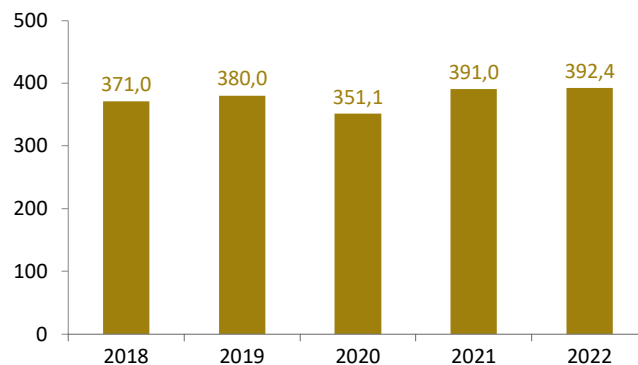
Door de tussenkomst van de herverzekeraars in 2021 bedroeg het technisch-financieel saldo van de afgestane herverzekering 373 miljoen euro. Het netto technisch-financieel saldo voor de BOAR-verzekeringen bedroeg in 2021 aldus 7,0 % van de verdiende premies; dat is 3,3 procentpunten meer dan het bruto technisch-financieel saldo.

In 2022 bedraagt het technisch-financieel saldo van de afgestane herverzekering 24 miljoen euro, een saldo dat veel lager ligt dan in het voorgaande jaar, maar positief blijft. Het netto technisch-financieel saldo voor de BOAR-verzekeringen bedraagt in 2022 aldus 7,5 % van de verdiende premies; dat is 0,2 procentpunten meer dan het bruto technisch-financieel saldo. Ten opzichte van 2021 vertoont het relatief netto technisch-financieel saldo dus een stijging van 0,5 procentpunten in 2022. Dit komt overeen met een winst van 889 miljoen euro in 2022, tegenover 795 miljoen euro in 2021.

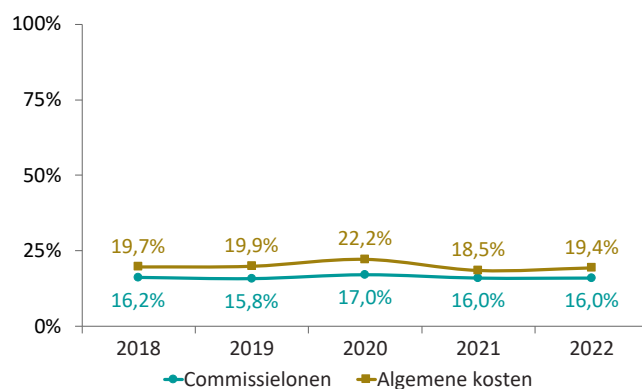
7 Analyse van de voornaamste takken BOAR

7.1 Ongevallen (zonder arbeidsongevallen)

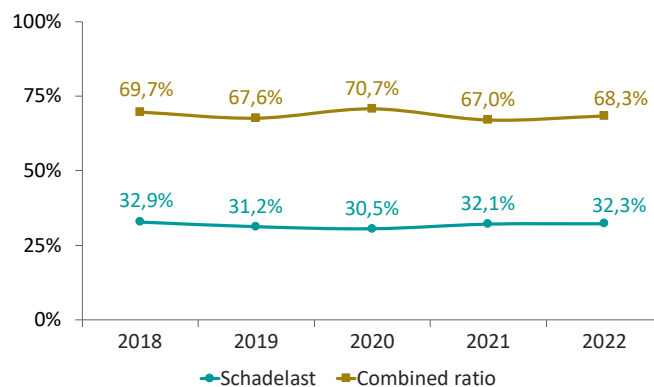
Premies en bijkomende kosten
(in miljoen euro)

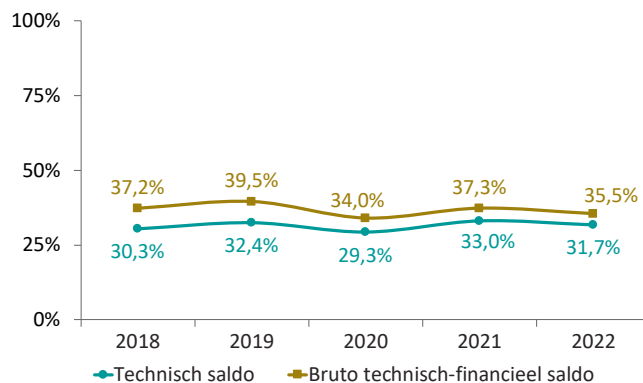
Bedrijfsratio's
(in functie van de verdiende premies)

Schadelast en combined ratio
(in functie van de verdiende premies)

Saldi (in functie van de verdiende premies)

In 2022 stijgt het incasso van de tak ongevallen (zonder de arbeidsongevallen) met 0,4 % ten opzichte van 2021 en bedraagt het 392,4 miljoen euro. Over de hele periode 2018-2022 is het incasso van deze tak gemiddeld met 1,4 % per jaar toegenomen.

Alle onderliggende categorieën van de ongevallenverzekeringen (zonder de arbeidsongevallen) vertonen een incassogroei, behalve de categorie andere ongevallenverzekeringen. Het incasso van **de individuele ongevallenverzekeringen** (21 % van het incasso van de tak ongevallen zonder de arbeidsongevallen) blijft in 2022 groeien (+1,4 %). Ook de **verkeersindividuele ongevallenverzekeringen** of bestuurdersdekkingen (29 % van het incasso van de tak) zetten in 2022 hun groei voort (+2,4 % ten opzichte van 2021). Het incasso van de **collectieve ongevallenverzekeringen** (39 % van het incasso van de tak) stijgt in 2022 met 1,6 %. Het incasso van de categorie **andere ongevallenverzekeringen** ten slotte (12 % van de tak ongevallen), dat in 2021 nog sterk toenam, gaat er in 2022 op achteruit (-9,1 % ten opzichte van 2021).

De algemene kosten van de tak ongevallen (zonder de arbeidsongevallen) stijgen in 2022 met 0,9 procentpunten ten opzichte van 2021 en bedragen 19,4 % van de verdiende premies. De relatieve commissielonen, die 16,0 % van de verdiende premies bedragen in 2022, blijven stabiel ten opzichte van 2021.

In 2022 neemt de schadelast zonder interne kosten van de tak ongevallen (zonder de arbeidsongevallen) amper toe (+0,2 procentpunten): deze bedraagt 32,3 % van de verdiende premies (32,1 % in 2021). De stijging van de uitkeringen blijft immers beperkt, terwijl de relatieve voorzieningen in mindere mate stijgen dan het jaar voordien.

Het relatief technisch saldo van de tak ongevallen (zonder de arbeidsongevallen) daalt met 1,3 procentpunten ten opzichte van 2021 (31,7 % tegenover 33,0 %). Rekening houdend met de nettobeleggingsopbrengsten, die voor deze tak 3,8 % van de verdiende premies bedragen, verkrijgt men voor 2022 een bruto technisch-financieel saldo dat 35,5 % van de verdiende premies bedraagt.

Alle onderliggende categorieën van de tak ongevallen vertonen in 2022 een positief resultaat.

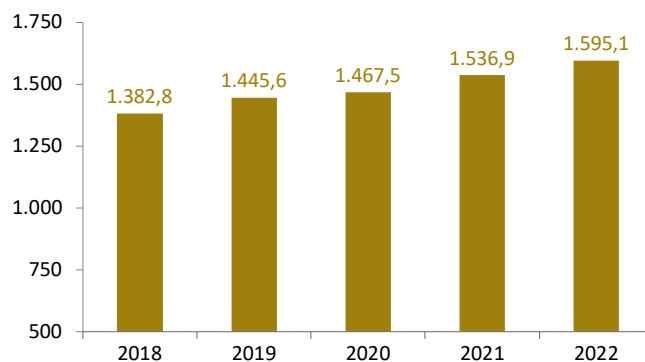
Categorie	% incasso	Bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies (in %)	
		2021	2022
Algemene individuele	20,6	30,3	24,6
Verkeersindividuele	28,6	57,9	65,7
Collectieve	39,0	26,4	23,5
Andere	11,9	36,7	15,2

7.2 Ziekte

7.2.1 Ziektelastenverzekering

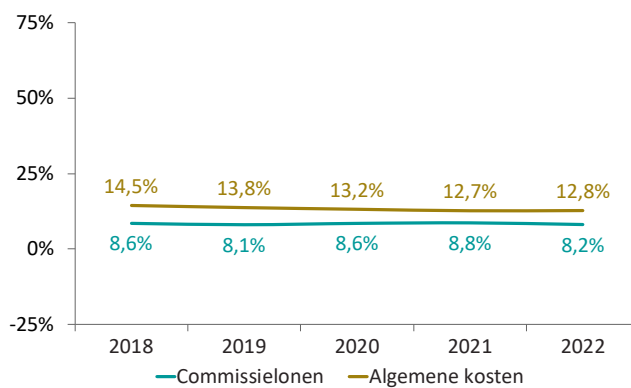
Premies en bijkomende kosten

(in miljoen euro)

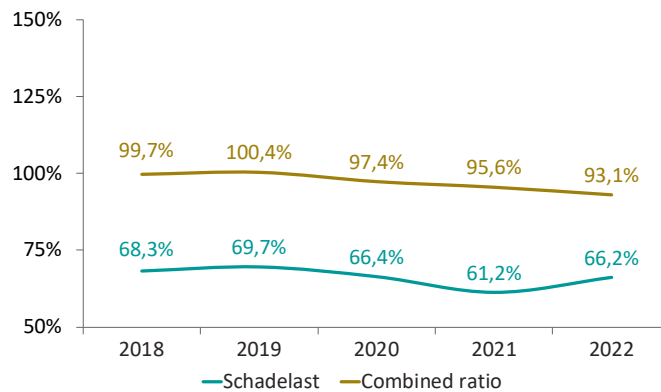
Bedrijfsratio's

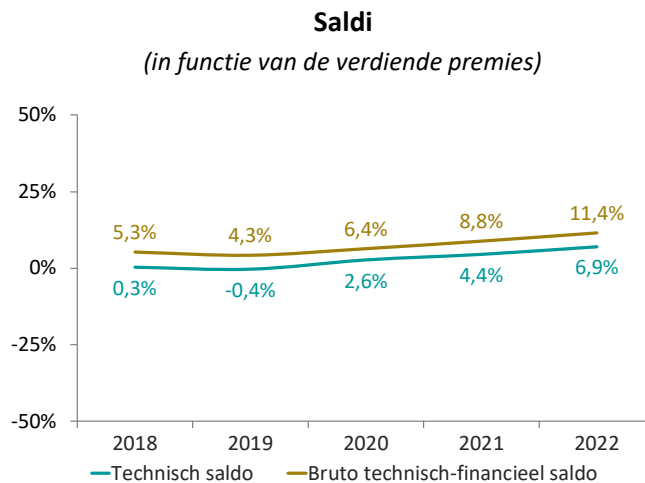
(in functie van de verdiende premies)

Schadelast en combined ratio

(in functie van de verdiende premies)

Het incasso van de ziektekostenverzekering neemt in 2022 met 3,8 % toe en bedraagt 1.595,1 miljoen euro. Over de periode 2018-2022 is het incasso van deze tak met 15,4 % gestegen, waaruit blijkt dat de ziektekostenverzekering tegemoetkomt aan een aanhoudende vraag.

De collectieve overeenkomsten (aangeboden door de werkgever) maken het merendeel uit van de overeenkomsten in de ziektekostenverzekering (bijna drie vijfde van het totale incasso). Het incasso van de collectieve overeenkomsten blijft groeien, maar minder snel dan in 2021 (+3,1 % in 2022 tegenover +5,5 % in 2021). Ter herinnering, in 2021 profiteerde het groeicijfer van een inhaaleffect na het wegens de COVID-19-crisis minder gunstige jaar 2020. Het incasso van de individuele overeenkomsten neemt in 2022 iets sterker toe dan in het jaar voordien (+4,3 % tegenover +3,7 %).

De relatieve commissielonen in de ziektekostenverzekering lopen in 2022 terug en bedragen 8,2 % van de verdiende premies (tegenover 8,8 % in 2021), wat vergelijkbaar is met het in 2019 waargenomen laagste niveau (8,1 %). De relatieve algemene kosten in de ziektekostenverzekering stabiliseren zich in 2022 op 12,8 % van de verdiende premies, tegenover 12,7 % in 2021. Ze liggen dus een stuk lager dan aan het begin van de waarnemingsperiode.

De schadelast (zonder interne kosten en vergrijzingsvoorzieningen), uitgedrukt in functie van de verdiende premies, stijgt in 2022 met 5,0 procentpunten ten opzichte van 2021 en bedraagt 66,2 %. Deze evolutie is in grote mate te verklaren door de stijging van de relatieve voorzieningen, na een daling ervan in 2021. De relatieve uitkeringen stijgen op hun beurt licht, wat uitsluitend aan de collectieve overeenkomsten toe te schrijven is. Ter herinnering, de uitkeringen in de collectieve ziektekostenverzekeringen waren in 2020 en 2021 relatief gezien afgenomen door de uitgestelde niet-dringende zorg wegens de COVID-19-pandemie.

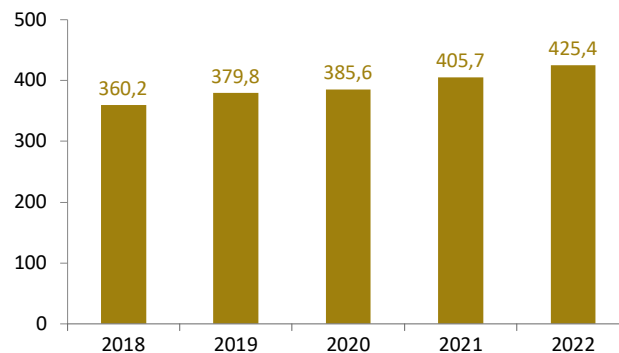
Ondanks de toename van de schadelast in relatieve cijfers herstelt het technisch resultaat zich verder in 2022 en bedraagt het 6,9 % van de verdiende premies (+2,5 procentpunten ten opzichte van 2021). De vergrijzingsvoorzieningen zijn in 2022 namelijk veel minder sterk gestegen dan in 2021, voornamelijk wat de individuele overeenkomsten betreft, hetgeen de impact van de toename van de schadelast op het technisch resultaat meer dan gecompenseerd heeft. Rekening houdend met de nettobeleggingsopbrengsten (4,5 % van de verdiende premies) bereikt het bruto technisch-financieel saldo voor de ziektekostenverzekering in 2022 zijn hoogste niveau in de onderzochte periode, namelijk 11,4 % van de verdiende premies (+2,6 procentpunten ten opzichte van 2021).

In de periode 2018-2022 is het relatief bruto technisch-financieel saldo van de **individuele ziektekostenverzekering** altijd positief gebleven. In 2022 bedraagt dit saldo 18,7 % van de verdiende premies. Dat is 13,7 procentpunten meer dan in 2021 (5,0 %).

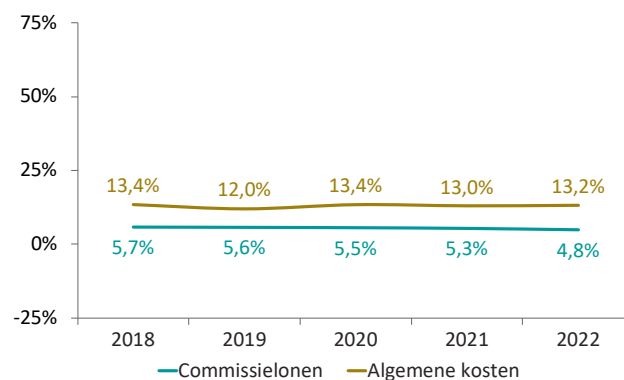
Ook de **collectieve ziektekostenverzekering** noteert in de periode 2018-2022 elk jaar een positief relatief bruto technisch-financieel saldo. In 2022 bedraagt dit saldo 6,2 % van de verdiende premies. Dat is 5,2 procentpunten minder dan in 2021 (11,4 %).

7.2.2 Gewaarborgd inkomen

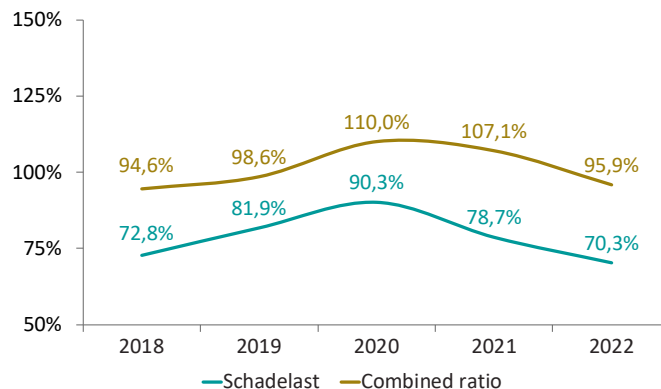
Premies en bijkomende kosten
(in miljoen euro)

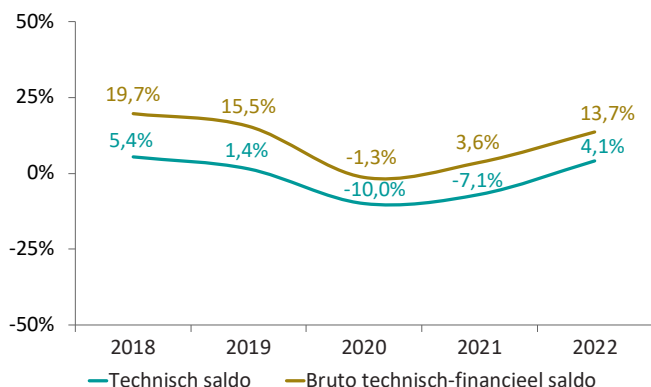
Bedrijfsratio's
(in functie van de verdiende premies)

Schadelast en combined ratio (in functie van de verdiende premies)

Saldi (in functie van de verdiende premies)

Het incasso van de verzekeringen gewaarborgd inkomen² neemt in 2022 met 4,8 % toe ten opzichte van 2021, en bedraagt 425,4 miljoen euro.

Bijna drie vierde van dit incasso wordt verwezenlijkt via collectieve overeenkomsten die Belgische ondernemingen aan hun werknemers aanbieden, de rest via individuele overeenkomsten. De groei van het incasso van de collectieve verzekeringen gewaarborgd inkomen blijft in 2022 positief (+6,5 %, tegenover +6,9 % in 2021). De heropleving van de incassogroei voor de collectieve verzekeringen gewaarborgd inkomen in 2021, na een vertraging in 2020 door de COVID-19-crisis, zet zich dus door in 2022. Het incasso van de individuele verzekeringen gewaarborgd inkomen kent in 2022 bescheiden vooruitgang van +0,6 % (tegenover +1,8 % in 2021 en -1,5 % in 2020).

De relatieve commissielonen van de verzekeringen gewaarborgd inkomen lopen in 2022 verder terug en bedragen 4,8 % van de verdiende premies (tegenover 5,3 % in 2021), hun laagste niveau in de onderzochte periode. De relatieve algemene kosten nemen daarentegen licht toe in 2022 en komen uit op 13,2 % (tegenover 13,0 % in 2021).

²Bij de individuele verzekeringen gewaarborgd inkomen zijn ook de afhankelijkheidsverzekeringen uit de tak ziekte opgenomen.

De schadelast voor de verzekeringen gewaarborgd inkomen neemt in 2022 af: zij bedraagt 70,3 % van de verdiende premies in 2022, tegenover 78,7 % in 2021 (-8,4 procentpunten). Deze daling is voornamelijk te verklaren door de daling van de voorzieningen na een stijging ervan in 2021, zowel bij de collectieve als bij de individuele overeenkomsten.

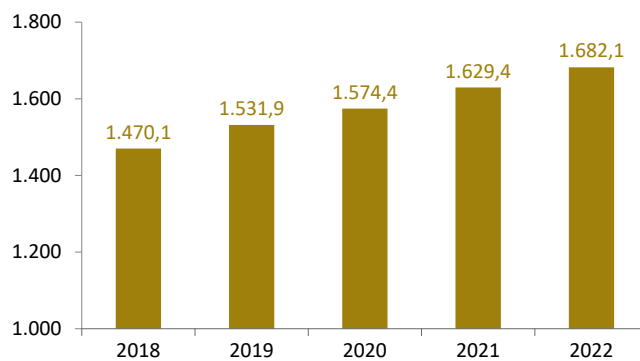
Het relatief technisch saldo voor de verzekeringen gewaarborgd inkomen herstelt zich in 2022 ten opzichte van 2021 (4,1 % tegenover -7,1 %, wat neerkomt op een toename van 11,2 procentpunten). Het effect van de afgenomen schadelast (- 8,4 procentpunten) op het technisch saldo wordt namelijk nog versterkt door de zwakkere groei in 2022 van de vergrijzingsvoorzieningen bij de individuele overeenkomsten. Rekening houdend met de nettobeleggingsopbrengsten, die 9,6 % van de verdiende premies bedragen, stijgt het relatief bruto technisch-financieel saldo in 2022 naar 13,7 % van de verdiende premies, tegenover 3,6 % in 2021.

De **individuele verzekeringen gewaarborgd inkomen** noteren in 2022 een positief relatief bruto technisch-financieel saldo, dat 17,4 % van de verdiende premies bedraagt. Het gaat er dus met 11,9 procentpunten op vooruit ten opzichte van 2021 (5,5 % van de verdiende premies). Ook voor **de collectieve verzekeringen** stijgt het relatief bruto technisch-financieel saldo in 2022 (12,3 %, tegenover 2,6 % in 2021, een toename van 9,7 procentpunten dus).

7.3 Voertuigcasco

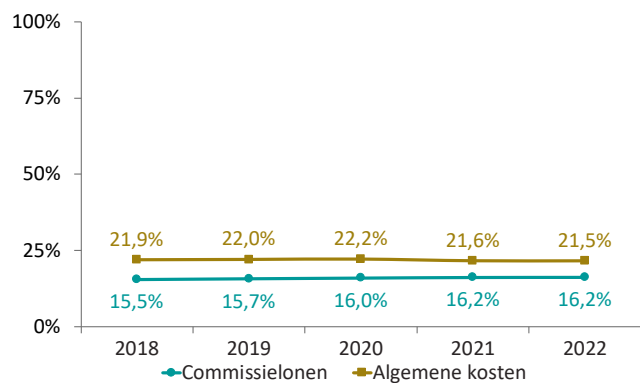
Premies en bijkomende kosten

(in miljoen euro)

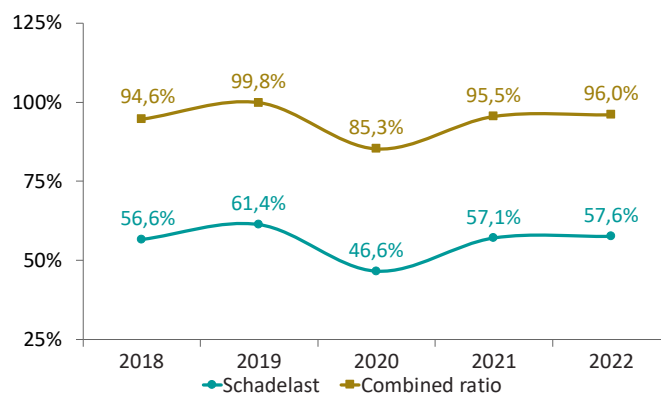
Bedrijfsratio's

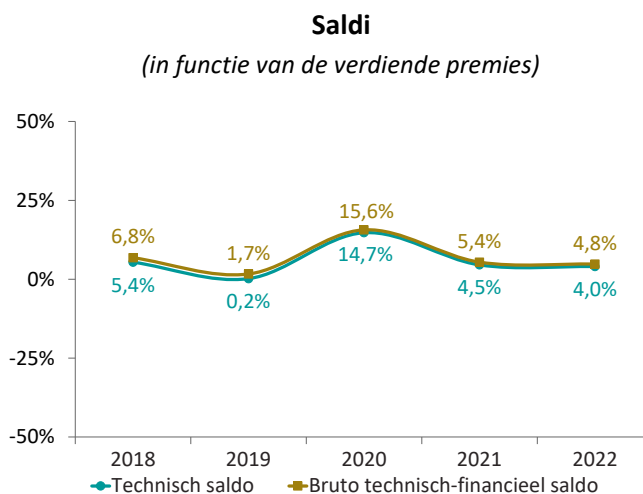
(in functie van de verdiende premies)

Schadelast en combined ratio

(in functie van de verdiende premies)

Het incasso van de tak voertuigcasco blijft in 2022 gunstig evolueren: het stijgt met 3,2 % en komt uit op 1.682,1 miljoen euro, tegenover 1.629,4 miljoen euro in 2021.

De belangrijkste categorie hierin is, met ruime voorsprong, “toerisme en zaken” (80,5 % van het incasso van de tak). Het incasso van deze categorie stijgt in 2022 met 2,1 % ten opzichte van 2021.

Uit een steekproef die qua incassovolume 98 % van de markt vertegenwoordigt, blijkt dat de gemiddelde premie (zonder taksen) in voertuigcasco voor “toerisme en zaken” licht stijgt. Deze bedraagt 463 euro in 2022 (tegenover 459 euro in 2021). Het aantal verzekerde voertuigen stijgt met 1,1 % in 2022 (+2,1 % in 2021).

Voor nieuwe wagens wordt vaak een uitgebreide voertuigcascoverzekering voor enkele jaren afgesloten. Sinds 2020 ligt het aantal inschrijvingen van nieuwe wagens, als gevolg van de COVID-19-crisis en tekorten aan verschillende auto-onderdelen, significant lager dan de jaren voordien. Als gevolg hiervan daalt het aandeel van nieuwe voertuigen in het wagenpark. Ter illustratie: eind 2022 is 19,5% van het wagenpark minder dan 3 jaar oud, tegenover 25,7 % eind 2019. Dit leidt niet tot een daling van het aantal wagens met een cascoverzekering: volgens een enquête van Assuralia heeft 52,1 % van het wagenpark een cascoverzekering in 2022, tegenover 51,4 % in 2019. Er is wel een lichte daling van het aantal voertuigen met een dekking materiële schade, vaak enkel opgenomen in een volledige omnium, van 38,1 % in 2019 naar 37,3 % in 2022.

Voor de categorieën “tweewielers” en “andere motorrijtuigen” (vervoer van zaken, alsook de autobussen-autocars, taxi’s en huurvoertuigen) neemt het incasso in 2022 toe met respectievelijk 14,4 % en 7,9 %. Deze categorieën vertegenwoordigen respectievelijk 0,6 % en 18,8 % van het incasso van de tak voertuigcasco.

De schadelast (zonder interne kosten) van de tak voertuigcasco bedraagt 57,6 % van de verdiende premies in 2022 en ligt daarmee 0,5 procentpunten hoger dan in 2021, als een gevolg van een toename van de uitkeringen. In 2020 lag de schaderatio duidelijk lager: zowel de uitkeringen als de voorzieningen daalden toen, deels als gevolg van de lockdowns en beperkte verplaatsingen naar aanleiding van de gezondheids crisis door COVID-19.

De tak voertuigcasco tekent in 2022 een positief technisch saldo op dat 4,0 % van de verdiende premies bedraagt en 0,5 procentpunten lager ligt dan in 2021. Het relatief technisch saldo van deze tak was elk jaar van de onderzochte periode positief.

Aangezien schadegevallen in de tak voertuigcasco vrij snel geregeld worden, blijven de nettobeleggingsopbrengsten zeer beperkt (0,8 % van de verdiende premies in 2022). Het uiteindelijke resultaat voor de tak voertuigcasco bedraagt 4,8 % van de verdiende premies in 2022.

De categorie “toerisme en zaken” noteert in 2022 een positief bruto technisch-financieel resultaat dat 1,6 % van de verdiende premies bedraagt. Het ligt daarmee lager dan in 2021, toen het 3,3 % bedroeg. Deze daling valt voornamelijk te verklaren door een toename van de uitkeringen ten opzichte van 2021.

Voor de categorie “tweewielers” bedraagt het bruto technisch-financieel resultaat 44,1 % van de verdiende premies in 2022. Dit saldo ligt sinds 2018 tussen 40 % en 50 %.

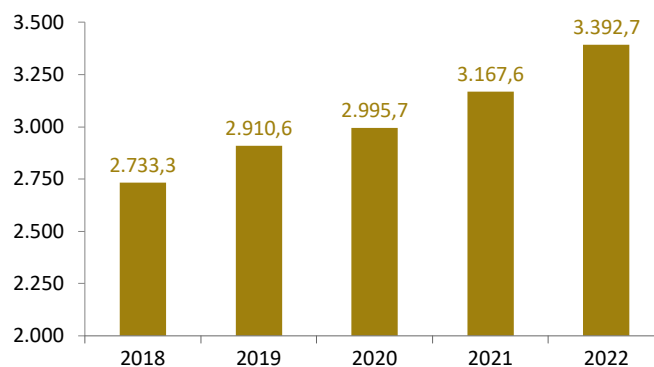
De categorie “andere motorrijtuigen” – die het vervoer van zaken alsook de autobussen-autocars, taxi’s en huurvoertuigen omvat – noteert eveneens een positief bruto technisch-financieel resultaat in 2022, namelijk 17,5 % van de verdiende premies. Het ligt hiermee hoger dan in 2021, door een daling van de uitkeringen en een minder sterke toename van de voorzieningen.

Categorie	% incasso	Bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies (in %)	
		2021	2022
Toerisme en zaken	80,5	3,3	1,6
Tweewielers	0,6	49,5	44,1
Andere motorrijtuigen	18,8	13,8	17,5

7.4 Brand

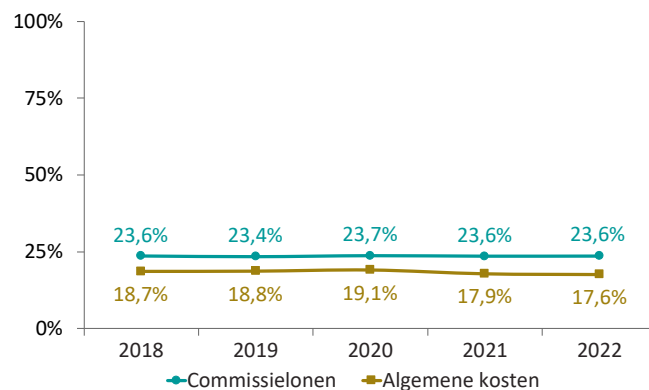
Premies en bijkomende kosten

(in miljoen euro)

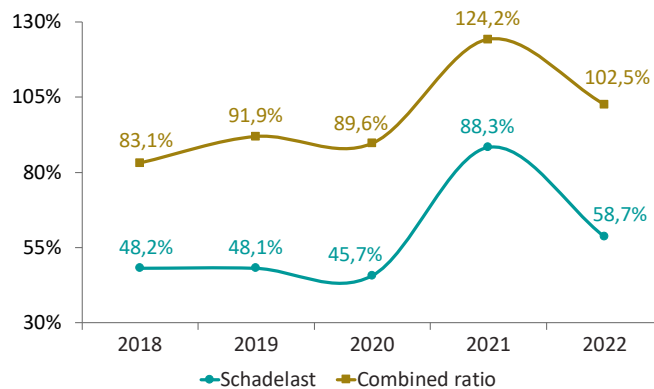
Bedrijfsratio's

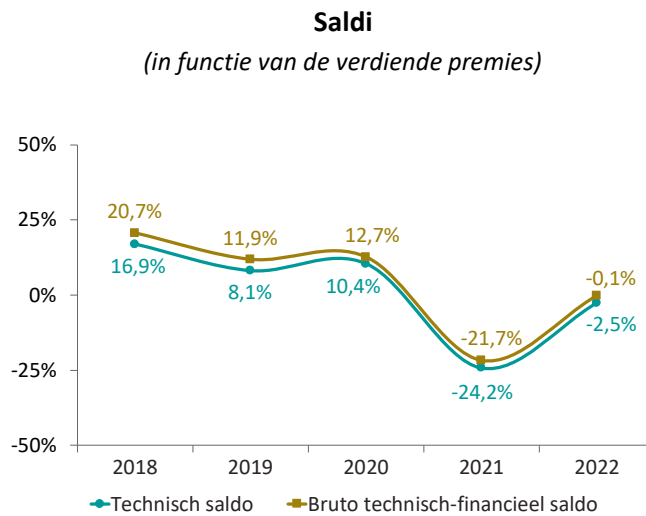
(in functie van de verdiende premies)

Schadelast en combined ratio

(in functie van de verdiende premies)

Het incasso van de tak brand stijgt in 2022 met 7,1 % en komt uit op 3.392,7 miljoen euro.

Over de periode 2018-2022 is het incasso van deze tak elk jaar toegenomen, met een gemiddelde jaarlijkse groei van 5,6 %.

Bijna twee derde van het incasso van de tak brand heeft betrekking op de categorie “woningen”, die in 2022 een incassogroei van 7,1 % noteert. Deze stijging is voornamelijk het gevolg van de evolutie van de ABEX-index (+7,1 % in 2022). Volgens een steekproef die 64 % van de markt dekt, is de gemiddelde premie (zonder taksen) – op basis van een schatting waarbij het incasso wordt gedeeld door het aantal verzekerde risico’s – met 6,9 % toegenomen, namelijk van 359 euro in 2021 naar 383 euro in 2022.

Uitgedrukt in functie van de verdiende premies zijn de commissielonen in de tak brand de afgelopen vijf jaren erg stabiel gebleven. In 2022 bedragen ze 23,6 %, hetzelfde niveau als in 2021. De relatieve algemene kosten blijven in 2022 dalen, van 17,9 % in 2021 naar 17,6 % in 2022. Daarmee bereiken zij hun laagste niveau tijdens de 5 in aanmerking genomen jaren.

In 2022 bedraagt de schadelast (zonder interne kosten en egalisatievoorzieningen) voor de tak brand 58,7 % van de verdiende premies. Deze loopt dus met 29,6 procentpunten terug ten opzichte van 2021 (88,3 %). Deze afname valt voornamelijk te verklaren door de lichte daling van de voorzieningen na een aanzienlijke stijging ervan het jaar voordien. Ter herinnering: in 2021 kende de schadelast een opmerkelijke stijging wegens de rampzalige overstromingen die België hebben getroffen op 14, 15 en 16 juli 2021. Toch blijft de schadelast, ondanks een daling in 2022, nog relatief hoog ten opzichte van de periode 2018-2020. De stormen in de maand februari (Eunice en Franklin) veroorzaakten immers tal van schadegevallen die op de uitkeringen wogen.

Het relatief technisch resultaat van de tak brand, dat in grote mate door de schaderatio wordt bepaald, stijgt bijgevolg in 2022 (+21,7 procentpunten). Toch blijft het negatief (-2,5 % van de verdiende premies), aangezien de lichte stijging van de egalisatievoorzieningen, na een sterkere daling ervan in 2021, de impact van de afname van de schadelast op het technisch resultaat deels heeft getemperd.

Rekening houdend met de beleggingsopbrengsten, die 2,4 % van de verdiende premies bedragen, verkrijgt men voor 2022 een relatief bruto technisch-financieel saldo van -0,1 %.

Stormen en overstromingen - jaartotalen (situatie op 31/12)				
		Aantal schadegevallen	Totale schadelast	Gemiddelde kost van een schadegeval
Totaal 2022	Totaal	257.319	725,6 miljoen euro	2.820 euro
	Storm	231.453	651,7 miljoen euro	2.816 euro
	Overstroming	3.511	22,7 miljoen euro	6.456 euro
	Voertuigcasco*	22.355	51,2 miljoen euro	2.292 euro
Totaal 2021	Totaal	158.980	2.801,9 miljoen euro	17.624 euro
	Storm	54.018	124,3 miljoen euro	2.301 euro
	Overstroming	86.150	2.577,3 miljoen euro	29.916 euro
	Voertuigcasco*	18.813	100,3 miljoen euro	5.332 euro
Totaal 2020	Totaal	185.484	368,7 miljoen euro	1.988 euro
	Storm	168.584	330,1 miljoen euro	1.958 euro
	Overstroming	4.206	16,2 miljoen euro	3.856 euro
	Voertuigcasco*	12.694	22,4 miljoen euro	1.763 euro
Totaal 2019	Totaal	156.570	337,2 miljoen euro	2.154 euro
	Storm	138.561	296,0 miljoen euro	2.136 euro
	Overstroming	3.038	14,3 miljoen euro	4.706 euro
	Voertuigcasco*	14.971	27,0 miljoen euro	1.801 euro
Totaal 2018	Totaal	109.158	271,0 miljoen euro	2.483 euro
	Storm	87.095	188,2 miljoen euro	2.160 euro
	Overstroming	10.147	59,0 miljoen euro	5.818 euro
	Voertuigcasco*	11.915	23,8 miljoen euro	1.998 euro

* Schade veroorzaakt door natuurkrachten.

De belangrijkste stormen en overstromingen van de laatste vijf jaar				
	Meest getroffen waarborg	Aantal schadegevallen*	Totale schadelast*	Gemiddelde kost van een schadegeval*
31 januari– 7 februari 2022	Overstroming	5.389	11,2 miljoen euro	2.081 euro
16 - 21 februari 2022	Storm	208.213	572,9 miljoen euro	2.752 euro
18 - 20 mei 2022	Storm	20.659	71,3 miljoen euro	3.453 euro
10 – 13 mars 2021	Storm	20.494	34,6 miljoen euro	1.687 euro
17 – 21 juni 2021	Storm	7.350	40,5 miljoen euro	5.516 euro
27 – 30 juni 2021	Overstroming	3.844	31,8 miljoen euro	8.285 euro
14 - 16 juli 2021**	Overstroming	73.806	2.410,1 miljoen euro	32.654 euro
24 – 27 juli 2021	Overstroming	4.295	37,0 miljoen euro	8.622 euro
24 - 29 september 2020	Storm	13.277	24,2 miljoen euro	1.825 euro
9 - 18 augustus 2020	Storm	9.759	33,7 miljoen euro	3.455 euro
15 - 17 februari 2020	Storm	35.848	64,3 miljoen euro	1.794 euro
8 - 12 februari 2020	Storm	96.566	189,4 miljoen euro	1.961 euro
1 - 13 juni 2019	Storm	21.865	50,1 miljoen euro	2.292 euro
9 - 17 maart 2019	Storm	104.899	216,4 miljoen euro	2.063 euro
31 mei - 2 juni 2018	Overstroming	5.156	31,5 miljoen euro	6.109 euro
15 - 19 januari 2018	Storm	50.858	102,6 miljoen euro	2.017 euro
1 - 5 januari 2018	Storm	20.559	42,1 miljoen euro	2.049 euro

* Totaal van de schadegevallen storm, overstroming en voertuigcasco (schade veroorzaakt door natuurkrachten).

** Schatting op 30/6/2023 (bijdragen van de gewesten inbegrepen).

De categorieën van eenvoudige risico's "woningen", "ondernemingen" en "andere eenvoudige risico's" vertonen in 2022 een herstel van hun relatief bruto technisch-financieel saldo, na de sterke daling ervan in 2021 als gevolg van de rampzalige overstromingen die België midden juli hebben getroffen.

Het relatief bruto technisch-financieel saldo voor de categorie "woningen" stijgt met 20,4 procentpunten en wordt opnieuw positief (2,5 % van de verdiende premies). Deze evolutie valt te verklaren door de afname van de schadelast als gevolg van de daling van de relatieve uitkeringen, maar vooral van de lichte daling van de relatieve voorzieningen na een sterke stijging ervan het jaar voordien.

Het relatief bruto technisch-financieel saldo voor de categorie "landbouwriscico's" loopt daarentegen sterk terug, namelijk met 32,1 procentpunten. Dat is het gevolg van de stijging van de relatieve uitkeringen die op de schadelast weegt. Dit saldo bedraagt -30,3 % van de verdiende premies in 2022 (tegenover 1,8 % in 2021). Wat deze categorie betreft, hadden de stormen in februari 2022 een grotere impact dan de overstromingen in juli 2021.

Het relatief bruto technisch-financieel saldo voor de categorie "ondernemingen" groeit tussen 2021 en 2022 met 30,0 procentpunten. Dat is het gevolg van een afgenomen schadelast (door zowel een daling van de relatieve uitkeringen als een daling van de relatieve voorzieningen na een gevoelige stijging ervan het jaar voordien). Het relatief bruto technisch-financieel saldo voor de categorie "andere eenvoudige risico's" herstelt zich in 2022 met 32,9 procentpunten ten opzichte van 2021 (-16,2 % van de verdiende premies, tegenover -49,1 %). Deze evolutie valt te verklaren door de sterke afname van de schadelast (teweeggebracht door een daling van de relatieve uitkeringen en vooral een zwakkere stijging van de relatieve voorzieningen).

Het relatief bruto technisch-financieel saldo voor de categorie "speciale risico's, behalve technische verzekeringen" vertoont in 2022 een opmerkelijke groei van 47,1 procentpunten en wordt opnieuw positief (5,9 % van de verdiende premies, tegenover -41,2 % in 2021). De relatieve schadelast neemt in 2022 namelijk af door de sterke daling van de relatieve voorzieningen na een aanzienlijke stijging ervan het jaar voordien. De impact van de stijging van de relatieve uitkeringen wordt hierdoor meer dan gecompenseerd.

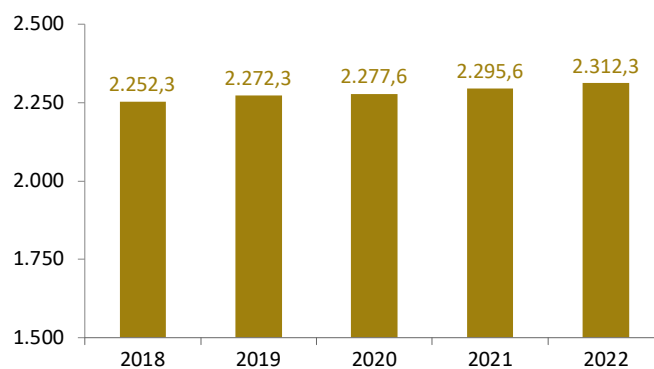
Het relatief bruto technisch-financieel resultaat voor de categorie "technische verzekeringen" blijft er in 2022 op achteruitgaan en wordt met -6,7 % van de verdiende premies negatief (tegenover 13,0 % in 2021). Deze evolutie valt te verklaren door de toename van de schadelast in 2022, die het gevolg is van zowel een stijging van de relatieve uitkeringen als een sterkere stijging van de relatieve voorzieningen dan in het jaar voordien.

Categorie	% incasso	Bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies (in %)	
		2021	2022
Eenvoudige risico's			
Woningen	63,2	-17,9	2,5
Landbouwriscico's	2,5	1,8	-30,3
Ondernemingen	9,5	-30,4	-0,4
Andere	7,0	-49,1	-16,2
Speciale risico's			
Alles, behalve technische verzekeringen	12,3	-41,2	5,9
Technische verzekeringen	5,5	13,0	-6,7

7.5 BA motorrijtuigen

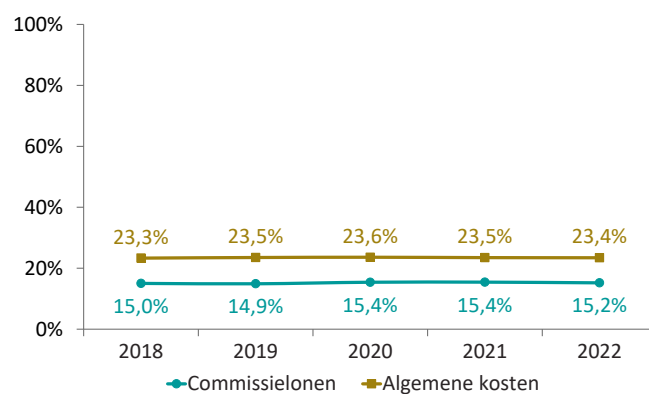
Premies en bijkomende kosten

(in miljoen euro)

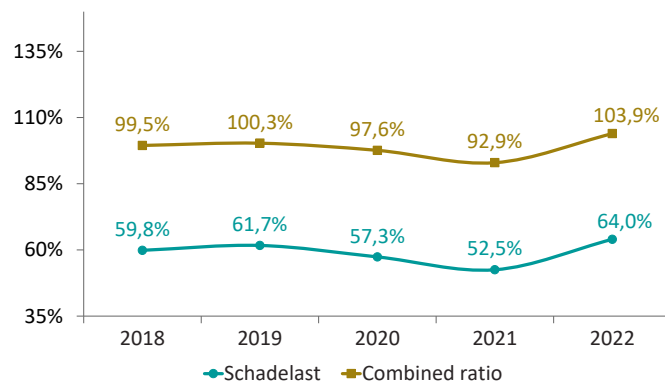
Bedrijfsratio's

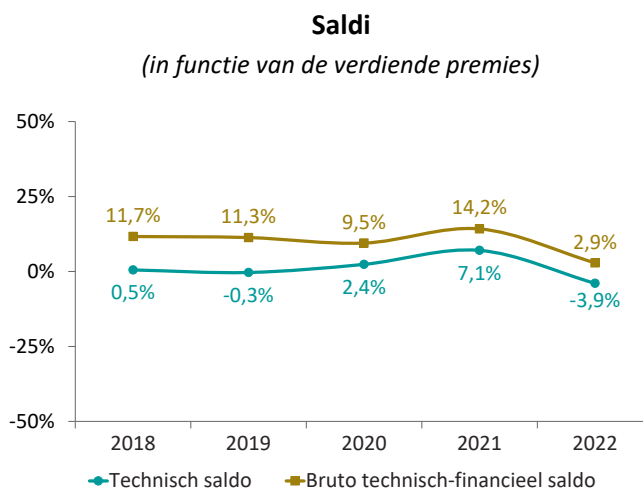
(in functie van de verdiende premies)

Schadelast en combined ratio

(in functie van de verdiende premies)

Het incasso van de tak BA motorrijtuigen stijgt met 0,7 % in 2022 en bedraagt 2.312,3 miljoen euro. Na een daling in 2018 noteert de tak BA motorrijtuigen voor het vierde opeenvolgende jaar een lichte incassogroei.

Voor de categorie “toerisme en zaken” – die het grootste aandeel heeft in de premie-inkomsten van de tak BA motorrijtuigen (74,5 %) – stijgt het incasso in 2022 met 0,3 %. Voor de twee andere segmenten van de tak BA motorrijtuigen, namelijk “tweewielers” en “andere motorrijtuigen” (het vervoer van zaken, alsook de autobussen-autocars, taxi’s en huurvoertuigen), stijgt het incasso in 2022 respectievelijk met 1,6 % en 2,2 %.

In 2005 bedroeg de gemiddelde premie voor BA toerisme en zaken 317 euro (exclusief taksen). Tussen 2005 en 2008 daalde die premie met 4,5 % tot 303 euro in 2008. In de periode 2009-2015 steeg de gemiddelde premie met 8,6 % tot 329 euro. Vanaf 2016 daalde de gemiddelde premie jaarlijks en bedroeg 308 euro in 2021. In 2022 stijgt de gemiddelde premie BA toerisme en zaken met 0,3 % en bedraagt 309 euro.

De commissielonen noteren in 2022 een groei die iets lager ligt dan de groei van de premie-inkomsten: de relatieve commissielonen dalen bijgevolg en bedragen 15,2 % van de verdiende premies. De relatieve algemene kosten dalen lichtjes en bedragen 23,4 % van de verdiende premies.

De schadefrequentie vertoont sinds 2010 een dalende trend, vooral dankzij de verhoogde aandacht voor verkeersveiligheid, en bedroeg 5,74 % in 2019 voor de tak BA motorrijtuigen als geheel. De lockdowns en de beperkte verplaatsingen naar aanleiding van de gezondheids crisis door COVID-19 hebben in 2020 voor een sterke daling gezorgd tot 4,42 %. In 2021 en 2022 noteert de schadefrequentie stijgingen tot respectievelijk 4,88 % en 5,02 %, maar ze blijft duidelijk onder het niveau van vóór 2020.

In 2022 bedraagt de schadelast (zonder interne kosten) voor de tak BA motorrijtuigen 64,0 % van de verdiende premies. De schaderatio neemt met 11,5 procentpunten toe ten opzichte van 2021 en dit is zowel het gevolg van een toename van de uitkeringen als van een sterkere toename van de voorzieningen. De schaderatio ligt hoger dan in 2019, net voor de COVID-19-crisis, ondanks een lagere schadefrequentie. De voornaamste verklaring hiervoor is de hoge inflatie.

In 2022 bedraagt het technisch saldo voor de tak BA motorrijtuigen -3,9 % van de verdiende premies (tegenover 7,1 % in 2021). De nettobeleggingsopbrengsten bedragen 6,8 % van de verdiende premies in 2022, tegenover 7,1 % in 2021 en 2020, en liggen zo duidelijk lager dan in 2019 (11,6 %) en 2018 (11,2 %). Het bruto technisch-financieel saldo, dat rekening houdt met de financiële opbrengsten, bedraagt 2,9 % van de verdiende premies in 2022 (tegenover 14,2 % in 2021).

Het relatief bruto technisch-financieel saldo voor de categorie “toerisme en zaken” daalt van 16,2 % in 2021 naar 1,0 % in 2022, als gevolg van een stijging van de schaderatio met 15,1 procentpunten. Ondanks de sterke daling, noteert deze categorie hiermee voor het tiende jaar op rij een positief resultaat.

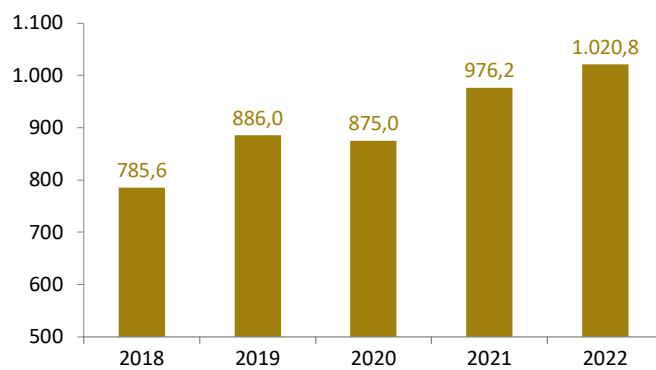
Het bruto technisch-financieel saldo voor de categorie “tweewielers” daalt in 2022 en bedraagt 28,7 % van de verdiende premies, tegenover 32,8 % in 2021. Deze daling valt voornamelijk te verklaren door een stijging van de schaderatio met 4,2 procentpunten.

Voor de categorie “andere motorrijtuigen”, die het vervoer van zaken, alsook de autobussen-autocars, taxi’s en huurvoertuigen omvat, stijgt het relatief bruto technisch-financieel saldo van 4,0 % in 2021 naar 4,9 % in 2022. Deze evolutie valt voornamelijk te verklaren door een daling van de relatieve algemene kosten met 1 procentpunt. De schaderatio voor deze categorie neemt toe met 0,3 procentpunten.

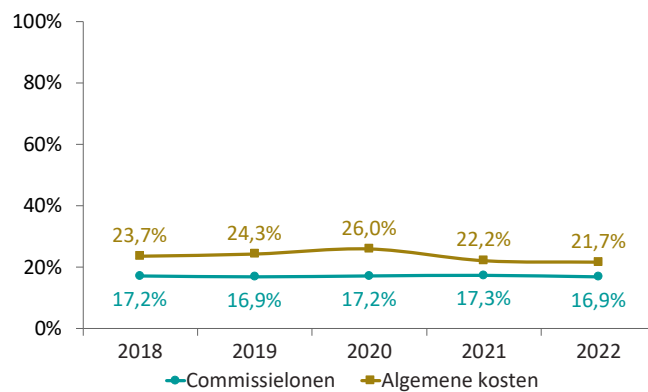
Categorie	% incasso	Bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies (in %)	
		2021	2022
Toerisme en zaken	74,5	16,2	1,0
Tweewielers	3,8	32,8	28,7
Andere motorrijtuigen	21,7	4,0	4,9

7.6 Algemene BA

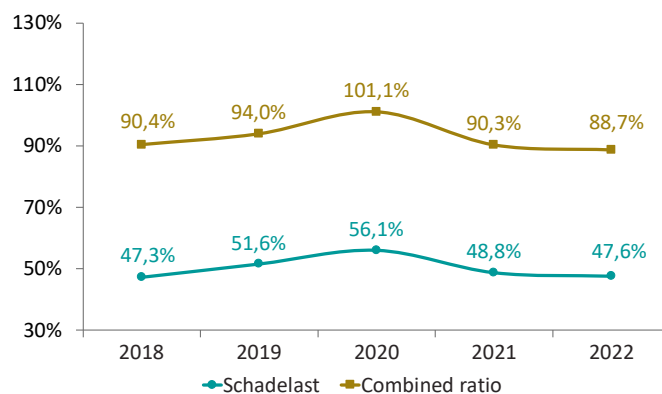
Premies en bijkomende kosten
(in miljoen euro)

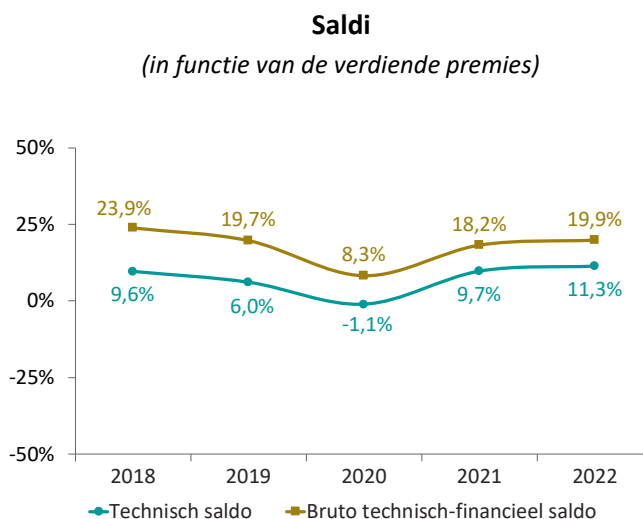

Bedrijfsratio's
(in functie van de verdiende premies)

Schadelast en combined ratio
(in functie van de verdiende premies)

In 2022 bedraagt het incasso van de verzekeringen van de tak algemene BA 1.020,8 miljoen euro en is het dus met 4,6 % gestegen ten opzichte van 2021. Dit incasso kende elk jaar van de onderzochte periode een groei, behalve in 2020 toen het met 1,2 % daalde ten opzichte van het voorgaande jaar. Over de hele periode 2018-2022 is het incasso van deze tak gemiddeld met 6,8 % per jaar gestegen.

Alle onderliggende productgroepen van de tak algemene BA gaan er in 2022 op vooruit, behalve de "Andere BA". De categorie "BA privéleven" (22 % van de tak algemene BA) groeit met 4,0 % ten opzichte van 2021. Voor de categorie "BA exploitatie en na levering", de voornaamste productgroep van de tak (44 % van het incasso van de tak), is het incasso met 5,8 % gestegen ten opzichte van 2021. De categorie met de verzekeringen "BA beroepen", die 28 % van de tak algemene BA vertegenwoordigt, noteert een incassogroei van 6,3 % in 2022. Het incasso van de "BA publieke inrichtingen" (1 % van de tak algemene BA) neemt in 2022 met 3,9 % toe ten opzichte van 2021. Voor de categorie "Andere BA" ten slotte (6 % van de tak algemene BA), daalt het incasso met 8,9 % ten opzichte van 2021.

De relatieve commissielonen dalen enigszins en komen in 2022 uit op 16,9 % van de verdiende premies (tegenover 17,3 % in 2021). De algemene kosten nemen in 2022 licht af, na een aanzienlijke daling in 2021, en bedragen 21,7 % van de verdiende premies, hun laagste niveau in de periode 2018-2022.

De schadelast (zonder interne kosten en egalisatievoorzieningen) in functie van de verdiende premies neemt in 2022 met 1,2 procentpunten af ten opzichte van 2021 en bedraagt 47,6 %. Deze afname is te verklaren door de daling van de relatieve uitkeringen.

In 2022 noteert de tak algemene BA een technisch saldo van 11,3 % van de verdiende premies, tegenover 9,7 % van de verdiende premies in 2021 (+1,6 procentpunten). Deze evolutie is voornamelijk het gevolg van de afname van de schadelast.

De tak algemene BA omvat een aantal verzekeringsproducten met een lange afwikkelingsperiode voor de schadegevallen. Voor deze verzekeringsactiviteiten is het uiteindelijke resultaat dan ook sterker afhankelijk van de nettobeleggingsopbrengsten dan in de meeste andere verzekeringstakken het geval is. In 2022 bedragen de nettobeleggingsopbrengsten 8,6 % van de verdiende premies, wat vergelijkbaar is met het niveau van 2021 (8,5 %). Het bruto technisch-financieel saldo voor 2022 bedraagt bijgevolg 19,9 % van de verdiende premies en groeit dus licht ten opzichte van 2021 (+1,7 procentpunten).

Het bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies voor de categorie “BA privéleven” stijgt van 22,6 % in 2021 naar 24,0 % in 2022 (+1,4 procentpunten). Deze stijging is voornamelijk het gevolg van een daling van de uitkeringen en bijgevolg van de schadelast.

Het relatief bruto technisch-financieel saldo voor de categorie “BA exploitatie en na levering” (de belangrijkste categorie qua verdiende premies) loopt in 2022 met 5,0 procentpunten terug en komt uit op 14,3 %, tegenover 19,3 % in 2021. Die evolutie is voornamelijk toe te schrijven aan de toename van de schadelast, die op haar beurt vooral te verklaren is door de sterkere stijging van de relatieve voorzieningen in 2022 dan in 2021.

Het bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies voor de categorie “BA beroepen” (qua incasso de op een na belangrijkste categorie van de tak algemene BA) herstelt zich aanzienlijk in 2022 en wordt met 39,7 % van de verdiende premies weer positief (tegenover -8,6 % in 2021). Deze evolutie is te verklaren door de afgenomen schadelast, die het gevolg is van een gevoelig zwakkere stijging van de relatieve voorzieningen in 2022 dan in 2021 en, in mindere mate, een daling van de relatieve uitkeringen.

Na zijn hoge niveau in 2021 (63,1 %) daalt het bruto technisch-financieel saldo voor de categorie “BA publieke inrichtingen” in 2022 met 50,7 procentpunten en bedraagt het 12,4 % van de verdiende premies. De schadelast nam namelijk toe door een stijging van de voorzieningen (na een sterke daling in 2021) die het effect van de daling van de uitkeringen meer dan tenietgedaan heeft. Bovendien zijn de egalisatievoorzieningen gestegen na hun lichte daling het jaar voordien.

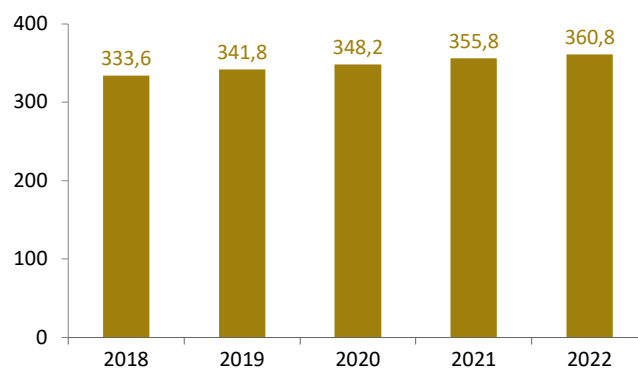
Het bruto technisch-financieel saldo voor de categorie “Andere BA” gaat er in 2022 aanzienlijk op achteruit: het loopt terug naar -34,1 % van de verdiende premies, komend van 79,6 % van de verdiende premies in 2021. Deze daling valt voornamelijk te verklaren door de sterke toename van de schadelast die voortvloeit uit een gevoelige stijging van de relatieve voorzieningen in 2022 na een aanzienlijke daling ervan het jaar voordien. Bovendien werd de impact van de toegenomen schadelast versterkt door hogere exploitatiekosten en lagere nettobeleggingsopbrengsten.

Productgroep	% incasso	Bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies (in %)	
		2021	2022
BA privéleven	22,0%	22,6	24,0
BA exploitatie en na levering	43,7%	19,3	14,3
BA beroepen	27,7%	-8,6	39,7
BA publieke inrichtingen	0,9%	63,1	12,4
Andere BA	5,7%	79,6	-34,1

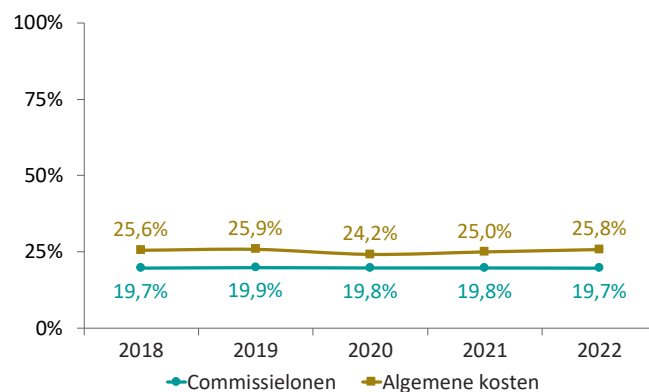
7.7 Rechtsbijstand

7.7.1 Rechtsbijstand voertuigen

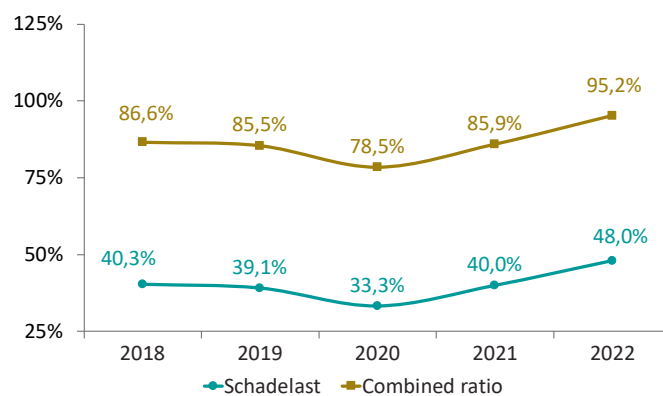
Premies en bijkomende kosten
(in miljoen euro)

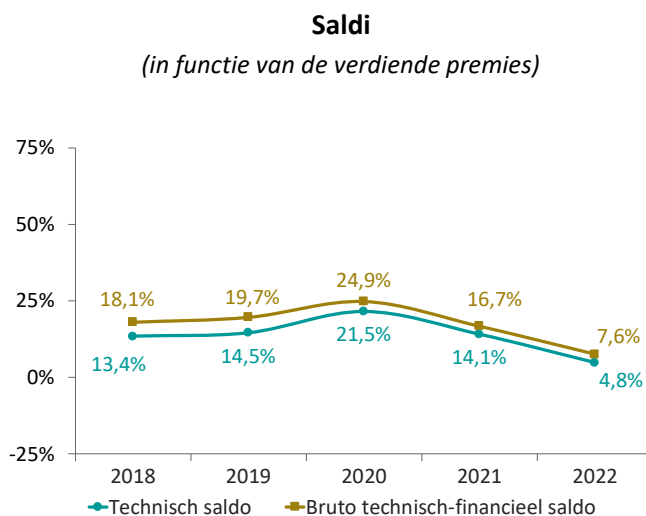

Bedrijfsratio's
(in functie van de verdiende premies)

Schadelast en combined ratio
(in functie van de verdiende premies)

In 2022 neemt het incasso van de “rechtsbijstand voertuigen” met 1,4 % toe ten opzichte van 2021 en bedraagt het 360,8 miljoen euro. Tijdens de periode 2018-2022 is dit incasso elk jaar gestegen, gemiddeld met 2,0 % per jaar.

De commissielonen zijn in de periode 2018-2022 stabiel gebleven; ze bedragen net geen 20 % van de verdiende premies (19,7 % in 2022, tegenover 19,8 % de twee jaren voordien). De relatieve algemene kosten blijven in 2022 toenemen (+0,8 procentpunten) en bedragen 25,8 %.

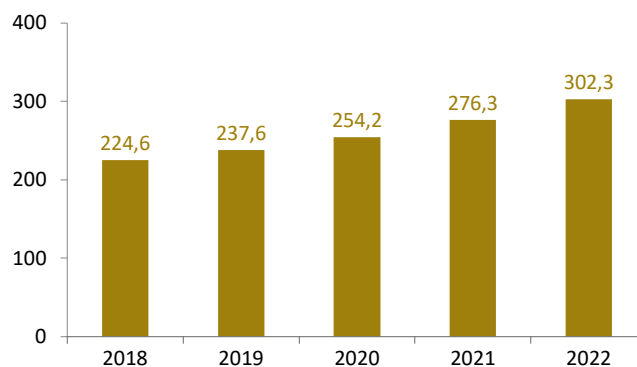
De schadelast (zonder interne kosten) voor de verzekeringen “rechtsbijstand voertuigen” stijgt in 2022 naar 48,0 % van de verdiende premies, komend van 40,0 % in 2021, en ligt dus 8,0 procentpunten hoger. Deze toename is het gevolg van een meer aangehouden stijging van de relatieve voorzieningen in 2022.

Het technisch saldo van de “rechtsbijstand voertuigen” blijft gedurende de hele periode 2018-2022 positief. Door de toegenomen schadelast daalt het in 2022 met 9,3 procentpunten naar 4,8 % van de verdiende premies (tegenover 14,1 % in 2021). Rekening houdend met de nettobeleggingsopbrengsten (2,8 % van de verdiende premies in 2022) verkrijgt men voor 2022 een bruto technisch-financieel saldo dat 7,6 % van de verdiende premies bedraagt. Het ligt daarmee 9,1 procentpunten lager dan in 2021.

7.7.2 Rechtsbijstand andere dan voertuigen

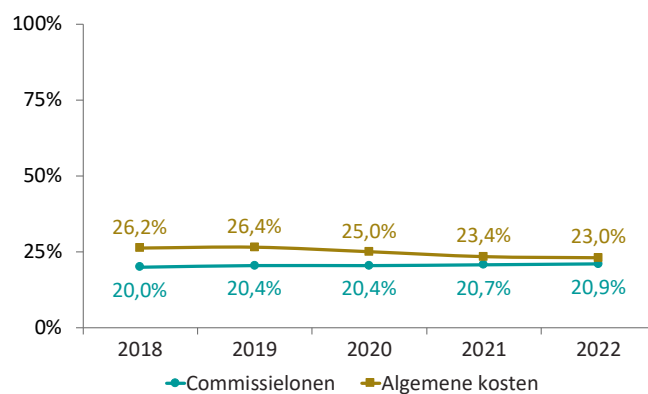
Premies en bijkomende kosten

(in miljoen euro)

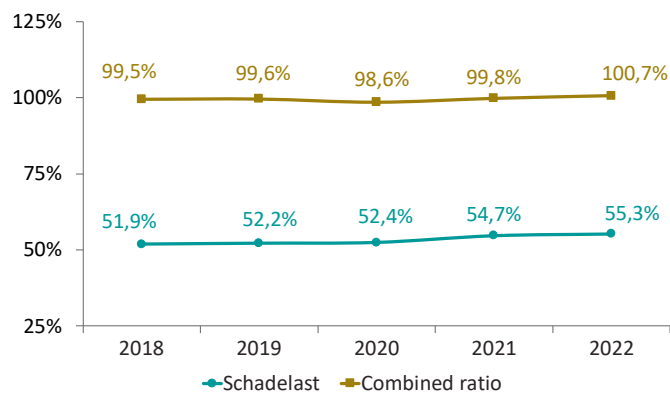
Bedrijfsratio's

(in functie van de verdiende premies)

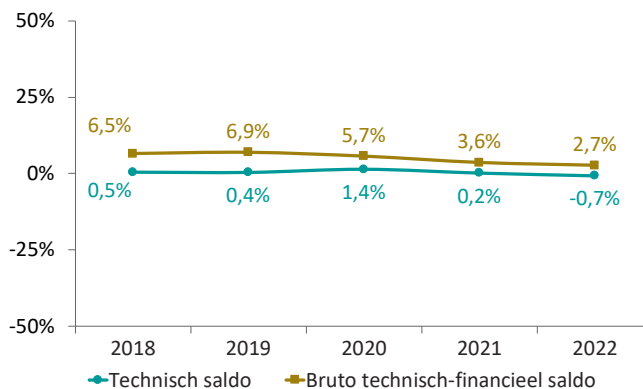

Schadelast en combined ratio

(in functie van de verdiende premies)

Saldi (in functie van de verdiende premies)

Het incasso van de “rechtsbijstand andere dan voertuigen” neemt in 2022 met 9,4 % toe en bedraagt 302,3 miljoen euro (tegenover 276,3 miljoen euro in 2021). Het incasso van deze verzekeringen kende in de periode 2018-2022 een sterke groei (gemiddeld +7,7% per jaar tijdens de periode 2018-2022).

De algemene kosten, uitgedrukt in procent van de verdiende premies, blijven in 2022 afnemen en bedragen 23,0 %, tegenover 23,4% in 2021. De commissielonen blijven in de periode 2018-2022 vrij stabiel, al nemen ze de laatste jaren licht toe. In 2022 vertegenwoordigen ze 20,9% van de verdiende premies.

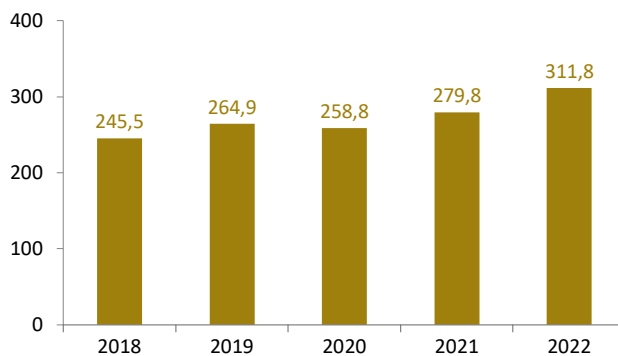
De schadelast van de “rechtsbijstand andere dan voertuigen”, uitgedrukt in procent van de verdiende premies, kent in 2022 een zwakke stijging (+0,6 procentpunten): deze bedraagt 55,3 %, tegenover 54,7 % in 2021. Net als in het voorgaande jaar draagt vooral de sterkere groei van de voorzieningen bij tot de verzwaring van de schadelast.

Als gevolg van de toegenomen schadelast daalt het technisch saldo van de “rechtsbijstand andere dan voertuigen” in 2022 met 0,9 procentpunten ten opzichte van 2021; het bedraagt -0,7 % van de verdiende premies. Aldus wordt het weer negatief, na gedurende vier opeenvolgende jaren positief te zijn gebleven. Rekening houdend met de nettobeleggingsopbrengsten (3,4 % van de verdiende premies) verkrijgt men een bruto technisch-financieel saldo dat 2,7 % van de verdiende premies bedraagt. Het daalt dus licht ten opzichte van 2021 (-0,9 procentpunten) door de daling van het technisch resultaat.

7.8 Hulpverlening

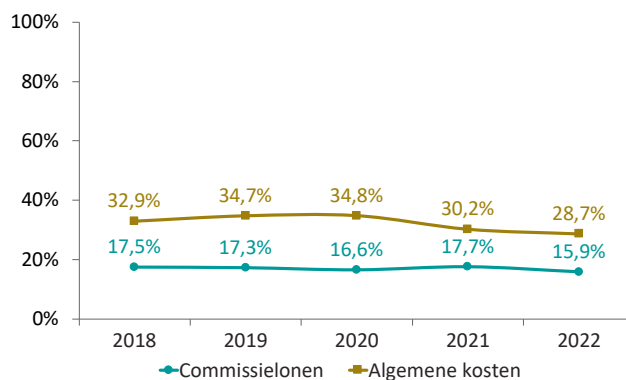
Premies en bijkomende kosten

(in miljoen euro)

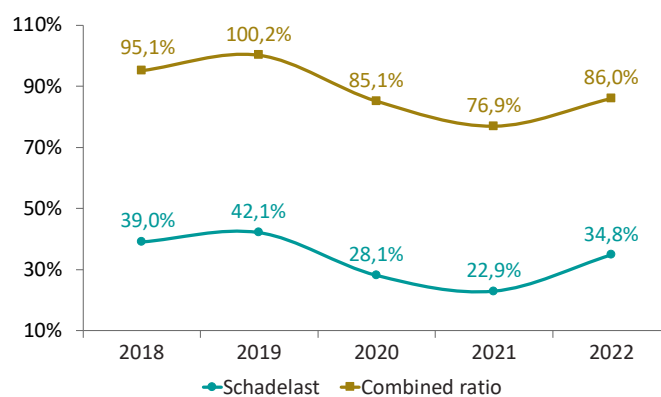
Bedrijfsratio's

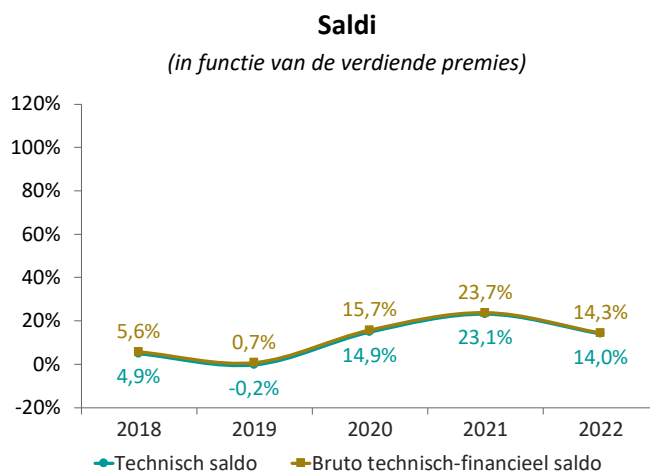
(in functie van de verdiende premies)

Schadelast en combined ratio

(in functie van de verdiende premies)

Het incasso van de tak hulpverlening groeit in 2022 met 11,4 % en bedraagt 311,8 miljoen euro. De heropleving in 2021 (na de achteruitgang in 2020) zet zich hiermee dus door. Over de periode 2018-2022 is het incasso van deze tak gemiddeld met 6,2 % per jaar gegroeid.

Tot eind 2019 volgden de bijstandsverzekeringen de evoluties die het toerisme toen kenmerkten, namelijk vaker reizen, verdere bestemmingen opzoeken en meer “op maat” reizen (“dynamic packaging”). De COVID-19-crisis zette vervolgens een rem op het recreatieve toerisme, wat de daling van het incasso van de tak hulpverlening in 2020 verklaart. In 2022 gingen de Belgen weer meer op reis na de gedwongen pauze door de gezondheids crisis. Die laatste bracht trouwens ook veranderingen teweeg in de consumentenvoorkeuren op het vlak van toerisme, waarop de bijstandsverleners hebben ingespeeld: denk hierbij onder meer aan een grotere behoefte aan flexibiliteit en annulatiemogelijkheden, de opmars van “lastminutereizen”, een voorkeur voor nabije bestemmingen (in eigen land of in de buurlanden), een hernieuwde interesse voor vakantiehuisjes en reizen met een camper, en een grotere bezorgdheid over de veiligheid op gezondheidsvlak en de toegang tot hospitalisatiezorg bij gezondheidsproblemen.

De algemene kosten blijven in 2022 dalen (-1,5 procentpunten ten opzichte van 2021) en bedragen 28,7 % van de verdiende premies. De relatieve algemene kosten liggen voor de tak hulpverlening een stuk hoger dan voor de meeste andere takken “niet-leven” omdat heel wat ondernemingen werken met hun eigen bijstandsplatform, waarvan de beheerskosten worden beschouwd als interne schaderegelingskosten (die opgenomen zijn in de algemene kosten).

Sommige ondernemingen hebben hun eigen bijstandsplatform, terwijl andere een beroep doen op in bijstand gespecialiseerde ondernemingen. Bijgevolg rapporteren de verzekeringsondernemingen hun kostenposten boekhoudkundig niet altijd op dezelfde manier. Hierdoor zijn de algemene kosten en de schadelast niet altijd vergelijkbaar tussen de ondernemingen en door de jaren heen. De combined ratio en de relatieve saldi vormen daarentegen een betere vergelijkingsbasis. Na gedurende twee jaar te zijn gedaald, neemt de combined ratio voor de tak hulpverlening in 2022 weer toe. Deze bedraagt 86,0 % van de verdiende premies, tegenover 76,9 % in 2021. Deze evolutie is te verklaren door de toename van de schadelast als gevolg van de stijging van de relatieve uitkeringen.

Bijgevolg daalt het relatief technisch resultaat in 2022: het komt uit op 14,0 %, tegenover 23,1 % in 2021. Rekening houdend met de beleggingsopbrengsten (0,3 % van de verdiende premies) verkrijgt men een bruto technisch-financieel saldo dat 14,3 % van de verdiende premies bedraagt (tegenover 23,7 % in 2021).